

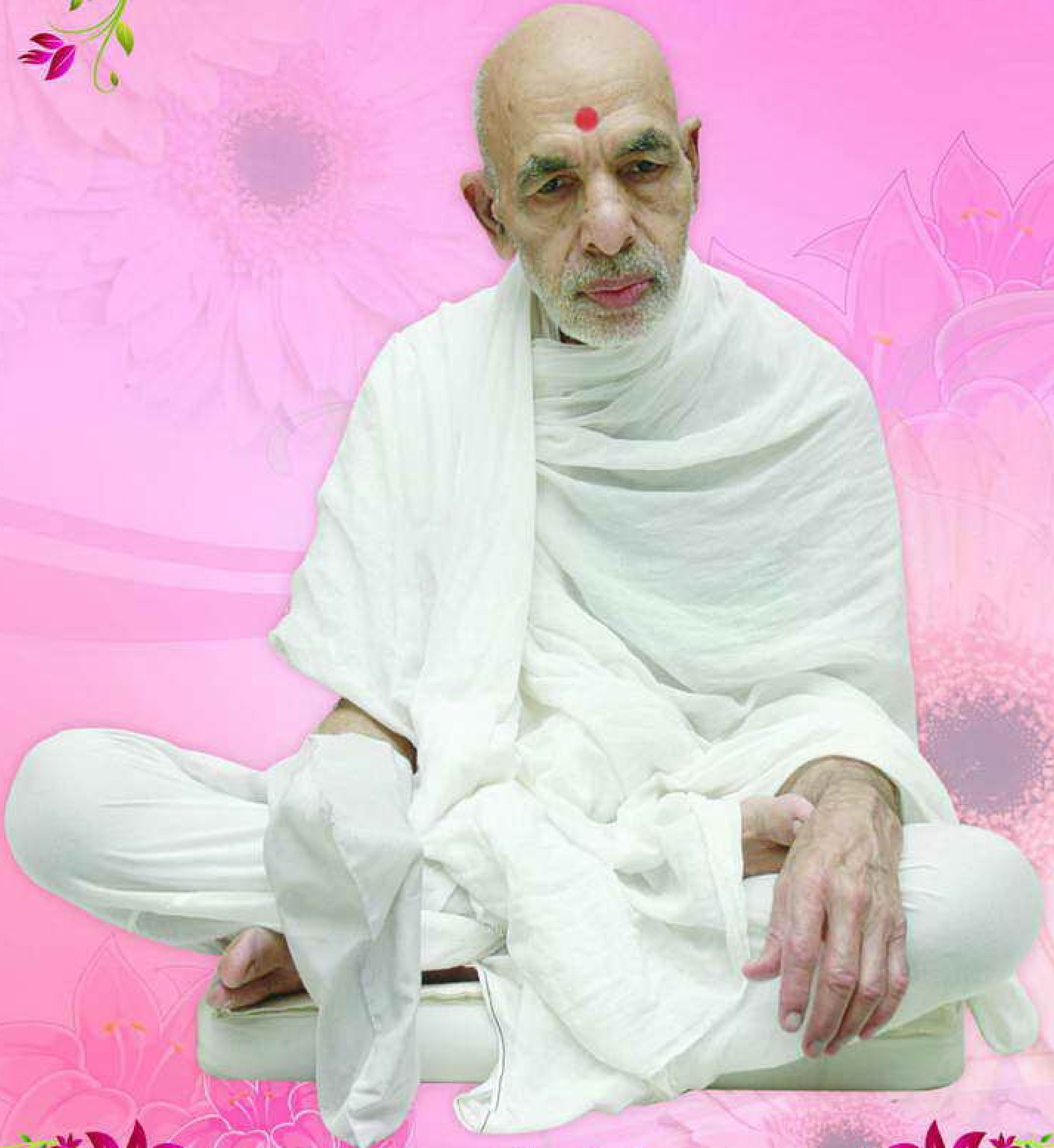
શ્રી સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલ મેમનગર, અમદાવાદ તથા શ્રી સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલ વિશ્વવિદ્યા પ્રતિષ્ઠાનમનું મુખ્યપત્ર

વર્ષ-૩ : નવેમ્બર, ૨૦૧૧ : અંક -૩

પંચવાર્ષિક લવાજમ : રૂ. ૨૫૦/-

ગુરુકુલ દર્શન

સદ્વિદ્યા પ્રવર્તાવો પૃથ્વી પરે...

ભજન પરાયણ પાર્ષદવર્ય શ્રી રવજીભગત

પૂ. રવજી ભગતના અંતિમ દર્શન

અંતિમ અભિષેક દર્શન

અંતિમ આરતી દર્શન

પાલખી યાત્રા

પૂ. રવજી ભગતનું અંતિમ પૂજન

અગ્નિ સંસ્કાર

શ્રદ્ધાજ્ઞાપિ સભામાં પૂ. રવજી ભગતની પ્રતિમાનું પૂજન

શ્રદ્ધાજ્ઞાપિ સભા - રાજકોટ

-: સંસ્થાપક :-

સદ્વિદ્યા સદ્ધર્મરક્ષક પ્રાતઃસ્મરણીય પ. પૂ. ગુરુવર્ય
શાસ્ત્રીજી મહારાજ શ્રી ધર્મજીવનદાસજી સ્વામી

ગુરુકુલ દર્શન

વર્ષ-૩, નવેમ્બર- ૨૦૧૧, અંક-૩

: આશીર્વાદ :

પ. પૂ. પ્રાતઃસ્મરણીય શ્રી જોગીસ્વામી

: પ્રેરણા :

પ. પૂ. સદ્ગુરુવર્ય શાસ્ત્રી શ્રી માધવપ્રિયદાસજી સ્વામી

પ્રકાશક : પ.પૂ. પુરાણી શ્રી બાલકૃષ્ણદાસજી સ્વામી
તંત્રી : પાર્ષદ શ્રી શામજી ભગત
સંપાદક : શાસ્ત્રી શ્રી યજ્ઞવલ્ક્યભદ્રાસજી સ્વામી
કલા સંયોજન : ગોવિંદ બાંટવા
વ્યવસ્થાપન : જગજીવનભાઈ પટેલ, ધવલ ભીમાણી
તસ્વીર : જી. વિઝન
મુદ્રક : સૂર્યા ઓફસેટ

છુટક અંક : રૂ. ૫/-
પંચ વાર્ષિક લવાજમ : રૂ. ૨૫૦/-
આજીવન લવાજમ(૨૫ વર્ષ) : રૂ. ૭૦૦/-
વિદેશમાં આજીવન લવાજમ : \$ ૧૧૦/-

લવાજમ અંગે પત્રવ્યવહાર

‘ગુરુકુલ દર્શન’ કાર્યાલય

શ્રી સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલ
મેમનગર, અમદાવાદ-૫૨

ફોન (૦૭૯) ૨૭૯૧૨૫૯૧/૯૨

www.swaminarayangurukul.org

E-mail- gurukul_darshan07@yahoo.co.in

કે'જો રે સંદેશો...

કે'જો રે સંદેશો મારા સાંઘને,

સદ્ગુરુ લેજો મારી સાર

વેરીએ વીંટાણા પરભોમમાં

વે'લા કરો વાલમ વાર...

કે'જો રે ...૧

અમેરે વિહારી પંખી વ્યોમના

ઉડવું ઉંચેરે આકાશ

પાંખરે બંધાણી રેશમ દોરીએ

છૂટે નહીં મમતાના પાશ...

કે'જો રે ...૨

હીરલે જડેલા મૂલણ મૂલણાં

પીંજર સોનલા સુહાય

વાસીરે ફળો ને વાસી વારીએ

કેમે દનડાં ન જાય...

કે'જો રે ...૩

અમેરે કસ્તુરી વનનાં મૃગલા

દૂર દૂર અમારો રે દેશ

પડ્યારે પારાધી કેરે પાશલે

જીવતર આશા નહીં લેશ...

કે'જો રે ...૪

માનરે સરોવર કેરા હંસલા

ભૂલા પડ્યા ભૂતાળ માંચ

બગલા ડખોળે ભરખે માછલાં

મોતીડાં મળે નહીં કયાંચ...

કે'જો રે ...૫

મધરે દરિયામાં ભાંગી નાવડી

ઉગર્યાના નહીં રે ઐંધાણ

આરો કે ઓવારો માધવ નો મળે

માઝા મેલે રે *મે'રાણ...

કે'જો રે ...૬

- શાસ્ત્રી શ્રી માધવપ્રિયદાસજી સ્વામી

(*મે'રાણ- સાગર)

પાર્ષદ શ્રી રવંજી ભગત જીવનઝરમંર

શ્રી સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયમાં ભગવાનના આશ્રિત ભક્તજનો બે આશ્રમમાં રહીને પોતાનું કલ્યાણ સાધે છે અને પોતાના જીવન, વિચાર, વાણી, વર્તન દ્વારા બીજા અનેકને કલ્યાણ માર્ગની પ્રેરણા આપે છે. વચનામૃતમાં ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના મુખે સાંખ્યયોગી હરિજન અને કર્મયોગી હરિજન એવા શબ્દો પ્રયોજાયા છે. તેમાં સાંખ્યયોગી એટલે ત્યાગાશ્રમી અને કર્મયોગી એટલે ગૃહસ્થાશ્રમી.

બાળપણથી જેને સત્સંગનો યોગ મળે, મોટા સંતોનો સમાગમ મળે, ભજન-ભક્તિ અને સત્સંગ સેવાનું વાતાવરણ મળે, સંતોમાં કુટુંબી જેવું હેત થઈ જાય અને ભજન-ભક્તિ-સેવાનું વ્યસન પડી જાય એવા ઘણા જિજ્ઞાસુ જીવો હંમેશ માટે સત્સંગમાં સમર્પિત થઈ જાય છે. આવા સમર્પિત મુમુક્ષુને સદ્ગુરુ સંત તેની યોગ્યતા પ્રમાણે ત્યાગાશ્રમમાં પ્રવેશ આપે છે. સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયની શાસ્ત્રીય વ્યવસ્થા અનુસાર બ્રાહ્મણ જ્ઞાતિમાં જન્મ પામેલા મુમુક્ષુ ત્યાગાશ્રમમાં પ્રવેશીને શ્રીજી સંસ્થાપિત આચાર્ય મહારાજશ્રીના હસ્તે વિધિવત ભાગવતી દીક્ષા ગ્રહણ કરીને ‘આનંદ સંજ્ઞા’ સાથેનું નવું નામ ધારણ કરીને ‘બ્રહ્મચારી’ તરીકે ઓળખાય છે. ઘણા બ્રાહ્મણ મુમુક્ષુઓ ભાગવતી દીક્ષા ગ્રહણ કરીને સાધુના મંડળમાં દાસ પંક્તિના સંત તરીકે રહીને સાધુ તરીકે સેવા કરતા હોય છે.

ક્ષત્રિય અને વૈશ્ય જ્ઞાતિના મુમુક્ષુઓ આચાર્ય મહારાજ પાસેથી ભાગવતી દીક્ષા ગ્રહણ કરીને ‘પરમહંસ અથવા સાધુ’ તરીકે ઓળખાય છે અને બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રિય, વૈશ્ય સિવાયના સત્શૂદ્ર પરંપરાના મુમુક્ષુઓને પાર્ષદની દીક્ષા આપવામાં આવે છે અને તેઓ હંમેશા શ્વેત વસ્ત્રો ધારી રહે છે. આ વ્યવસ્થામાં જ્ઞાતિ કરતાં પણ જન્મજાત સ્વભાવજન્ય ગુણવિભાગને લક્ષમાં રાખવાનો આશય હોઈ શકે, જેથી બ્રહ્મચારી મંદિરમાં ઠાકોરજીની નિજ સેવા, થાળ, આરતી, શણગાર વગેરેમાં જોડાયેલા રહે. ભગવા વસ્ત્રધારી પરમહંસો સત્સંગમાં કથાવાર્તા, સત્સંગ પ્રચાર અને લોક કલ્યાણની અનેકવિધ સેવા પ્રવૃત્તિઓમાં જોડાય અને શ્વેત વસ્ત્રધારી પાર્ષદો આ સંતો-બ્રહ્મચારીઓની આજ્ઞા પ્રમાણે સેવા કરે.

આ સત્સંગની વ્યાવહારિક વ્યવસ્થા છે.

અઘાપિપર્યંત આ સુવ્યવસ્થા જળવાઈ રહી છે અને અનેક મુમુક્ષુઓએ સત્સંગના શરણે સમર્પિત થઈને સંપ્રદાયને ઉજ્જવળ બનાવ્યો છે.

પાર્ષદ એટલે સેવક. આચાર્ય મહારાજશ્રી, સંતો અને વડીલોની આજ્ઞામાં રહીને આ પાર્ષદો સત્સંગની મર્યાદા જાળવવામાં મદદરૂપ થતા હોય છે તેથી તેને ‘પાળા’ પણ કહેવાય છે, તો પણ તેઓ ‘ભગત’ સંજ્ઞાથી વિશેષ ઓળખાય છે.

શ્રીજી મહારાજના સમયમાં પાર્ષદ ભગુજી, પાર્ષદ રતનજી, પાર્ષદ મિયાજી જેવા અનેક પાર્ષદો શ્રીજી અને સંતોની આજ્ઞા મુજબ તનતોડ મહેનત કરીને સેવા કરતા અને શ્રીજીના વચને પોતાનું મસ્તક ઉતારી દેવા તૈયાર રહેતા. આ પાર્ષદોની સેવામય પરંપરામાં અમદાવાદના પાર્ષદ કેસર ભગત, જૂનાગઢના પાર્ષદ નાનજી ભગત, વડતાલના પાર્ષદ હીરાભગત, ગઢપુરના પાર્ષદ ભીમજી ભગત, ગુરુકુલના પાર્ષદ નારાયણ ભગત, વડતાલ જ્ઞાનબાગના પાર્ષદ કાનજી ભગત વગેરે સત્સંગ સેવા કરીને આચાર્ય મહારાજશ્રીઓ, સદ્ગુરુ સંતો અને હરિભક્તોનો ખૂબ રાજીપો પ્રાપ્ત કરેલો છે. ઘણા પાર્ષદો સદ્ગુરુ સંતોની કૃપાથી એકાંતિક સ્થિતિને પામી ચૂક્યા હતા અને દેહ છતાં નિરાવરણ દષ્ટિથી બધું જ દિવ્યભાવે નિહાળી શકતા હતા.

આ પાર્ષદોની પુષ્પમાળામાં પાર્ષદ શ્રી રવજી ભગત પણ એક મધમધતું પુષ્પ બની રહ્યા. ઈષ્ટદેવ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ ભવગાનનો જ એક દૃઢ આશરો. સિંહના પગલાના આધારે બેસી ગયેલી બકરીની જેમ એક શ્રીજી મહારાજનું જ ભજન, એક શ્રીજીનું જ શરણું અને એક મહારાજની જ દૃઢ ઉપાસના. આવું પાર્ષદ શ્રી રવજી ભગતનું સત્સંગનું અંગ હતું. પાર્ષદ રવજી ભગતના સત્સંગ સભર જીવનમાંથી આપણને સૌને પ્રેરણા મળે એવા હેતુથી અત્રે પૂ. ભગતજીના પૂર્વાશ્રમ અને ત્યાગાશ્રમના કેટલાક પ્રસંગોનું આલેખન કરીએ છીએ.

પૂર્વાશ્રમ

પાર્ષદ શ્રી રવજી ભગતનો જન્મ જામનગર જિલ્લાના વંથલી ગામમાં સંવત્ ૧૯૮૨માં કડિયા જ્ઞાતિના મકવાણા પરિવારમાં થયો હતો. આ ગામ ‘જામવંથલી’ તરીકે ઓળખાય છે અને વૈરાગ્યમૂર્તિ નિષ્કુળાનંદ સ્વામી (લાલજી સુતાર)ના જન્મસ્થાન શેખપાટથી નજીકમાં જામવંથલી ગામ આવેલ છે.

રવજી ભગતનું પૂર્વાશ્રમનું નામ રત્નાભાઈ હતું. પરંતુ બાળપણથી ભક્તિભાવ ભરેલા આ રત્નાભાઈને ગામમાં સત્સંગ માટે પધારતા સંતો અને વંથલી ગામના હરિભક્તો તેમને રત્ના ભગત તરીકે સંબોધતા. રત્ના ભગતના પિતાનું નામ કરશનભાઈ અને માતાનું નામ વિરૂબેન હતું. કરશનભાઈ મકવાણાને પરિવારમાં ત્રણ પુત્રીઓ (રતનબેન, રાજુબેન અને પાનીબેન) અને ત્રણ પુત્રો (નારણભાઈ, વાલજીભાઈ અને રત્નાભાઈ) હતા. સૌથી નાના રત્નાભાઈ બાળપણથી જ સેવાભાવી અને સદ્ગુણી હતા. નાની ઉંમરમાં જ માતા વિરૂબેન અક્ષરવાસી થતાં રત્નાભગતના મોટા ભાઈ વાલજીભાઈ વડતાલમાં જઈને પાર્ષદ બનીને સત્સંગની સેવામાં જોડાયા હતા.

જામવંથલી ગામમાં રાધારમણ દેવ - જૂનાગઢ દેશના સંતો સત્સંગ પ્રચાર કરવા અને નામધર્મો ઉઘરાવવા અવાર નવાર પધારતા. ગામમાં સંતો પધારે એટલે ભજન-ભક્તિ અને આનંદનું વાતાવરણ સર્જતું. સદ્ગુરુ ગુણાતીતાનંદ સ્વામીના પ્રતાપથી આ ગામમાં સત્સંગ ખૂબજ સારી રીતે થયો હતો અને ગામમાં એક સુંદર હરિમંદિર પણ હતું. સદ્ગુરુ નારાયણદાસજી સ્વામીના શિષ્ય સંતોમાં નારાયણપ્રસાદ સ્વામી આ ગામમાં વારંવાર પધારતા અને સત્સંગ કથાવાર્તા કરતા. સંતો પાસે બેસીને કીર્તન ગાવાં, કીર્તન સાંભળવાં અને સંતો કહે તે સેવા કરવામાં રત્ના ભગતના દિવસો આનંદમાં સેવા-ભજન કરતા કરતા વીતી જતા. પરંતુ સંતો પોતાના ગામથી જતા રહે એટલે ભગત ઉદાસીન બનીને સંતો બીજીવાર ક્યારે પધારશે? તેની રાહ જોતા હતા.

વૈરાગ્યના વેગમાં

પૂર્વ સંસ્કારના પ્રભાવે રત્ના ભગતને ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ અને તેમના સંતોમાં પ્રતિદિન હેત વધતું જતું હતું. જૂનાગઢથી વંથલી ગામમાં પધારતા સંતો પણ આ બાલ ભક્તને જોઈને રાજી થતા. જ્યારે સંતો મંદિરમાં પધારે ત્યારે રત્ના ભગતને જોઈને કહેતા કે ‘ભગત! હવે જૂનાગઢ ક્યારે આવવું છે? જૂનાગઢમાં તારે ભગત થવું છે ને...’ આ શબ્દો રત્ના ભગતના માનસપટલમાં કોતરાઈ જતા અને તીર્થભૂમિ જૂનાગઢના સ્વપ્નમાં ભગત ખોવાઈ જતા.

રત્ના ભગતનો સ્વભાવ ચટકીદાર હતો. કોઈક કાંઈક કઠણ વચન કહે તો સહન કરી શકતા નહી. ઘરમાં એક વખત કોઈક પ્રસંગે મોટાભાઈએ રત્ના ભગતને ઠપકો આપ્યો અને મનમાં ચટકી લાગી ગઈ. આ ચટકીના વેગમાં જ રત્ના ભગત ઘર છોડીને સાધુ સંતો સાથે ચાલી નીકળ્યા. જગતના કુટુંબીઓનો સંબંધ પૂરો થયો અને સાધુ-સંતો સાથે સત્સંગનો સંબંધ બંધાયો.

૧૫ વર્ષની નાની ઉંમર, ગામડામાં પ્રાથમિક શિક્ષણ પ્રાપ્ત કરેલું પણ કાંઈ ખબર પડે નહિ તેથી જૂનાગઢ શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિરમાં નારાયણપ્રસાદદાસજી સ્વામીના શિષ્ય તરીકે પાર્ષદ બનીને રહ્યા. સંતોએ રત્ના ભગતનું નામ ‘રવજી ભગત’ પાડ્યું.

સેવાનું અંગ

રવજી ભગત શાંતમૂર્તિ હતા અને સંતો-હરિભક્તો પ્રત્યે ખૂબ જ મહિમાબુદ્ધિ ધરાવતા. મંદિરમાં રહીને સંતોની આજ્ઞા મુજબ સેવા કરતા. સવારમાં વહેલા ચાર વાગ્યે જાગીને શ્રીજીની મૂર્તિનું ધ્યાન ધરતા. પોતાની દૈનિક ક્રિયા સ્નાનાદિક વગેરેથી પરવારીને સંતોના ધોતિયા ધોઈ દેવા, મંદિર અને સભા મંડપમાં વાળવું, ઠાકોરજીના વાસણ સાફ કરવા, મંદિરનું આંગણું વાળીને સ્વચ્છ બનાવવું વગેરે સેવાઓમાં ખૂબ જ ઉત્સાહથી ભાગ લેતા. રવજી ભગતને ઠાકોરજી માટેના બગીચા કરવા અને ફૂલની સેવાનું ખાસ અંગ હતું. દેવ માટે વિવિધ પુષ્પોના હારતોરા, ગજરા બનાવીને મંદિરમાં ધરાવવા માટે બ્રહ્મચારી મહારાજને સોંપતા. પોતે બનાવેલા હારતોરા-ગજરા ઠાકોરજીના અંગ ઉપર ધરાવેલા દર્શન કરીને રવજી ભગત ખૂબજ આનંદ પામતા.

જે સેવક શ્રદ્ધાભાવ અને મહિમાથી સેવા કરે તે સૌને વહાલો લાગે. એમાં પણ ઉત્સાહી સેવક પ્રત્યે સૌનું ધ્યાન ખેંચાય. રવજી ભગતને સવારથી મોડી રાત સુધી સેવા કરતા નિહાળીને હરિભક્તો ખૂબ રાજી થતા અને સંતોમાં આવો સેવક મેળવવાની હરિફાઈ જાગતી, તેથી ભગતને પોતાના

મંડળમાં લઈ લેવા ઘણા સાધુઓ જુદી જુદી લાલચ આપતા, પરંતુ રવજી ભગત ઉપર એની કોઈ અસર થતી નહી. તેથી કેટલાક દેખીઓ રવજી ભગતને હેરાન પરેશાન કરવામાં પાછું વાળીને જોતા નહી.

વડતાલ ધામમાં

જૂનાગઢ શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિરમાં બે વર્ષ સુધી નારાયણપ્રસાદ સ્વામીના મંડળમાં રહીને સેવા કરી રહેલા રવજી ભગત યુવાન વયે પહોંચ્યા ત્યારે તેમને કોઈ ઉત્સવ પ્રસંગે વડતાલ જવાનું થયું. વડતાલ સમૈયામાં પણ ખૂબ સેવા કરી, વડતાલમાં પોતાના મોટાભાઈ વાલજી ભગત હતા, તેમણે વડતાલમાં રોકાઈ જવાનો આગ્રહ કર્યો તેથી રવજી ભગત વડતાલ ધામમાં રોકાયા. પાર્ષદ ખોડા ભગત સાથે રહીને સેવા-ભજન કરવા લાગ્યા.

આ સમય ભારતની આઝાદીની ચળવળ અને સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામનો હતો. ગાંધીજીની સત્યાગ્રહની લડાઈ અને અહિંસક આંદોલનની અસર સમગ્ર ભારતની પ્રજા ઉપર છવાઈ ગઈ હતી. મંદિરોમાં વસતા યુવાન ત્યાગાશ્રમીઓ પણ આ અસર નીચે ગાંધીજીની વાતો સાંભળતા અને ખાદી, સત્ય, અહિંસા, આંદોલન વગેરેની ચર્ચા કરતા. રવજી

ભગતને સેવાનું અંગ હતું અને પોતે સ્વચ્છતા તેમજ સુઘડતાના ખૂબ જ આગ્રહી હતા. કેટલાક યુવાન પાર્ષદો અને યુવાન હરિભક્તોને સાથે રાખીને વડતાલમાં સ્વચ્છતા અભિયાન ચલાવતા ત્યારે ગામલોકો અને આરામપ્રિય ત્યાગીઓ આ યુવાનોની મશ્કરી કરતા. પરંતુ આ ઉત્સાહી પાર્ષદો દેશભક્તિ અને ભગવદ્ ભક્તિનો સંદેશ પ્રસરાવવા પોતાનું અભિયાન ચાલુ રાખતા.

પાર્ષદ કાનજી ભગતના સંગમાં

પાર્ષદ કાનજી ભગત એ સમયમાં નવયુવાન અને સત્સંગ માટે કાંઈક કરી છૂટવાની ભાવનાથી ભરેલા ઉત્સાહી ભગત હતા. ગાંધીજીના વિચારોથી પ્રેરાઈને કાનજી ભગતે ત્યાગીઓને ઉપલબ્ધ તમામ સગવડતાઓ અને એશ આરામનો ત્યાગ કરીને અત્યંત સાદગીપૂર્ણ જીવન અપનાવ્યું. પોતાની પાસે રહેલી ગુરુ પરંપરાથી પ્રાપ્ત શ્રીજી મહારાજની પ્રસાદીની વસ્તુઓ જેને જોઈએ તેને આપીને પોતે તદ્દન નિષ્કંચન-નિષ્કામી ત્યાગી બની ગયા. રવજી ભગતને આ સમાચાર મળતા તેઓ ખૂબ રાજી થયા અને પાર્ષદ કાનજી ભગતને ધન્યવાદ આપ્યા. કાનજી ભગતને સ્વચ્છતા, પર્યાવરણ જાળવણી અને સત્સંગ સેવા કરવાનું ખૂબ તાન હતું તેથી રવજી ભગત તેમની સાથે જોડાયા અને વડતાલ મંદિરનું પ્રાંગણ દરરોજ વહેલી સવારે ઉઠીને બન્ને ભક્તો હાથમાં સાવરણા લઈને વાળવા લાગ્યા. બન્ને ખાદીધારી બન્યા, વડતાલ ગામની બજારો પણ સાફસૂફ કરવા લાગ્યા ત્યારે કેટલાક લોકો તેમને માટે હલકા શબ્દના પ્રયોગો કરતા.

હરિજન શબ્દ ગાંધીજીએ પ્રસિદ્ધ કર્યો તે પહેલાં મહારાજે હરિજન શબ્દ ભગવાનના ભક્ત માટે પ્રયોજ્યો હતો. ગાંધીજી જે સ્વચ્છતા અને પવિત્રતાનો આગ્રહ સેવતા અને સમાજમાં તેનો પ્રચાર-પ્રસાર કરતા એ સ્વચ્છતા સુઘડતા અને પવિત્રતાની ઝુંબેશ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ અને પરમહંસોએ ખૂબ જ ચલાવી હતી. સત્સંગના ઇતિહાસમાંથી અને પરંપરાથી આવી સંપ્રદાયની

વાતો સાંભળીને ઘણાને એમ લાગતું કે ગાંધીજી સ્વામિનારાયણ ભગવાનનું જ સેવાકાર્ય કરે છે તેથી રવજી ભગત અને કાનજી ભગત પણ આ સમાજ સેવાના કાર્યમાં ઉમદા ભાવથી જોડાયા.

જ્ઞાનબાગની સેવામાં

ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના મહાપ્રસાદીભૂત અને જ્યાં શ્રીજી મહારાજે અનેક લીલાઓ કરેલી છે એવા જ્ઞાનબાગના જીર્ણોદ્ધારમાં પ્રારંભના વર્ષમાં રવજી ભગતે સેવાનો લાભ લીધો હતો. એ સમયમાં પાર્ષદવર્ય કાનજી ભગતે જ્ઞાનબાગને હરિયાળો બનાવવા કમર કસી હતી. આજથી ૫૦ વર્ષ પહેલાં આ સ્થાન ખૂબ જ ઉપેક્ષિત હતું. માત્ર શ્રીજીની પ્રસાદીની બેઠકના દર્શન કરવા માટે કોઈ કોઈ હરિભક્તો જતા પરંતુ અસ્વચ્છ અને ઝાડી-ઝાંખરાથી ભરપૂર આ પ્રસાદીનાં સ્થાનની કોઈ નોંધ લેતું નહોતું. એ સમયમાં કાનજી ભગતે સ્વયં એના જીર્ણોદ્ધારનું બીડું ઝડપી લીધું. પોતે જ તન-મનથી ખૂબ સેવા કરવા લાગ્યા. રવજી ભગત આ સેવામાં કાનજી ભગતની સાથે રહ્યા હતા. એકાદ વર્ષના ટૂંકા ગાળામાં આ બેઠક અને જ્ઞાનબાગ નંદનવન બની ગયું. શ્રીજી મહારાજના પ્રત્યેક લીલા ચરિત્રોને જીવંત બનાવીને પાર્ષદ કાનજી ભગતે સત્સંગની મહાન સેવા કરી. એટલું જ નહિ, પરંતુ ત્યાગાશ્રમી સ્વયં શું કરી શકે અને ત્યાગીઓએ માત્ર મંદિરમાં બેસી નહીં રહેતા સમાજ ઉત્થાનનું સેવાકાર્ય કરવું જોઈએ તેના ઉત્તમ આદર્શરૂપ ઉદાહરણ પૂરું પાડ્યું.

આજે આ જ્ઞાનબાગ એટલે સ્વામિનારાયણ ભગવાનની મૂળભૂત છાપો, ચિત્ર પ્રતિમાઓ અને સંપ્રદાયની પ્રાચીન કલાઓને પોષતું જીવંત અક્ષરધામ બની ગયું છે. ગત વર્ષે પાર્ષદ રવજી ભગત જ્ઞાનબાગમાં દર્શન કરવા પધાર્યા ત્યારે કાનજી ભગતને મળીને ખૂબ રાજી થયા. બન્ને પાર્ષદોએ જૂની વાતો વાગોળી અને ગુરુકુલના યુવાન સંતો રવજી ભગતની મહિમાભાવથી સેવા કરી રહ્યા છે તે જોઈને કાનજી ભગત અત્યંત રાજી થયા હતા.

આગાધીની અસર

પાર્ષદ રવજી ભગત વડતાલ ધામમાં ૧૦ વર્ષ રહ્યા. ભારતને સ્વતંત્રતા પ્રાપ્ત થઈ અને સમાજમાં ઘણાં પરિવર્તનો આવ્યાં. સૈકાથી ગુલામ બનેલી પ્રજા સ્વતંત્ર થઈ, રાજાશાહી નાબૂદ થઈ અને લોકશાહી આવી તે સાથે સામાજિક અને વ્યક્તિગત સ્વતંત્રતા સાથે સ્વચ્છંદીપણાનો પાશ સૌને લાગ્યો. મંદિરોમાં નિવાસ કરતા ત્યાગીઓ પણ આ અસરથી મુક્ત ન રહી શક્યા અને સૌ વહેવાર, વહીવટ અને દેશમાં ચાલી રહેલા ઉત્થાનની ખટપટમાં રસ લેવા લાગ્યા. પાર્ષદ રવજી ભગતના શબ્દોમાં કહીએ તો “ભગવાન સ્વામિનારાયણ અને મોટા સંતોએ પ્રવતવિલ સત્સંગ, નિયમ, ધર્મ અને ભજન ભક્તિના સ્થાને નાના પાયે રાજકીય ખટપટો, છાપાઓ, વ્યસનો અને વહેમોના શિકાર બની ગયા. નિયમપાલન કે ભગવાન ભજવા એ બાબતોમાં કોઈને રસ રહ્યો નહીં. જે વધારે ખટપટ કરે તે મોટો અને બીજાને પછાડી દે તેનું જ ચાલે. સૌ પોતાના અધિકાર અને હકની વાતો કરતા અને પોતાની ફરજો ચૂકી જવા લાગ્યા. કોઈનું કોઈના ઉપર નિયંત્રણ કે રોકટોક ચાલતા નહિ અને સૌ મન માન્યું વર્તન કરવા લાગ્યા. મને પણ આ કુંસગનો પાશ લાગી

ગયો, હું પણ હરવા ફરવા અને મોજ મજા કરવા લાગ્યો. કેટલાક નિયમવ્રતની ટેકવાળા ત્યાગાશ્રીમી સંતો પાર્ષદો આ કુંસગથી દૂર રહેતા અને મુમુક્ષુઓને તેનાથી બચવાનું શીખવતા.”

રપ માળાનું નિયમ લીધું

વડતાલ મંદિરના સભામંડપમાં એક દિવસ સભા ભરાયેલી હતી. ચાતુર્માસનો પ્રારંભ બીજા દિવસે થવાનો હતો. નિયમની એકાદશીના દિવસથી ચાર મહિના સુધી વિશેષ નિયમપાલન કરવાની પ્રતિજ્ઞા સંતો-હરિભક્તો બોલી રહ્યા હતા. આ સભામાં રવજી ભગત પણ પાછળ બેઠા હતા. બધા નિયમ લઈ રહ્યા હતા તેથી પોતે પણ નિયમ લેવું પડે. રવજી ભગતનો વારો આવ્યો. તેમણે દરરોજ રપ માળા કરવાનું નિયમધારણ કર્યું.

પાર્ષદ રવજી ભગત આ નિયમધારણ અંગે સેવક સંતો આગળ વાત કરતા કે, ‘નિયમ લેતાં તો લેવાઈ ગયું પણ રપ માળા કોઈ રીતે પૂરી જ ન થાય. માળા ગણવામાં ભૂલ પડે. ૧૦૮ મણકા પૂરા થવાની રાહમાં માળા ઝપાટાબંધ ફેરવું તો પણ રપ માળા પૂરી કરતાં નાકે દમ આવી જાય. ફટાફટ

માળા પૂરી કરવા ઝડપથી સ્વામિનારાયણ... સ્વામિનારાયણ... બોલીએ તો પણ થોડીવારમાં ખૂબ જ કંટાળો આવે. મારી ચંચળતા મને નડતી હતી. પણ ધીમે ધીમે ભજન કરતા શીખી ગયો અને માળા કરવામાં સ્થિરતા આવી. કદાચ ભજનના પ્રતાપે મારી વૃત્તિઓ શાંત થવા લાગી છે, એવો મને અનુભવ થવા લાગ્યો. આપણે ભગવાન ભજવા માટે તો સાધુ થયા હતા, પણ કાળબળે એ બધું ભુલાઈ ગયેલું તે આ ચાતુર્માસના નિયમ પાળતા પાળતા મને યાદ આવવા લાગ્યું. એક માળાના નિયમથી જ મારા અંતરમાં શાંતિ થવા લાગી અને ત્યાગી તરીકે મારે શું કરવું જોઈએ તેના વિચારો આવવા લાગ્યા. પછી તો હું ક્યાંય સમય બગાડ્યા વિના ભજનમાં જ દિવસો ગાળવા લાગ્યો.'

વચનામૃતનું વ્યસન

પાર્ષદ રવજી ભગતને વચનામૃતના પાઠ કરવાનું હંમેશાં નિયમ હતું. વચનામૃતનો જૂનો ચોપડો જે બાળબોધ લિપિમાં છે, તે હંમેશાં પોતાની પાસે રાખતા અને દિવસ દરમિયાન તેનું વાચન કર્યા કરતા. વચનામૃતના પાઠ કરતા કરતા ભગતજીએ આસન જીતી લીધું હતું તેથી પાછલી ઉંમરમાં પણ તેઓ ત્રણ થી ચાર કલાક સતત એક આસને જ બેસી રહેતા અને વચનામૃતનું વાચન કરતા.

વચનામૃત ગ્રંથ સમજણનો ગ્રંથ છે અને તેમાં પ્રશ્નોત્તર સ્વરૂપે તાત્ત્વિક સિદ્ધાંતોની ચર્ચા વિશેષ છે. તેથી સામાન્ય રીતે સંતો-હરિભક્તો લીલા ચરિત્ર ગ્રંથો વાંચવાનું વધારે પસંદ કરે પણ વચનામૃત વાંચન નિયમિત રીતે બહુ ઓછા લોકો કરતા હોય છે. પૂજ્ય રવજી ભગતને સતત વચનામૃતનો સ્વાધ્યાય કરતા નિહાળીને તેમની સેવા કરનારા યુવાન સંતોએ પૂછ્યું, 'હે ભગતજી! તમે કેમ વચનામૃત જ આખો દિવસ વાંચ્યા કરો છો? પૂજ્ય ભગતજીએ વચનામૃત વિષે પોતાનો અનુભવ આ રીતે વર્ણન કર્યો. "ઘણા વર્ષો પહેલાં ચાતુર્માસમાં મેં એક વખત વચનામૃતના પાઠનું નિયમ લીધું. વાચવાનો આરંભ કર્યો,

કાંઈ સમજાય નહીં. એકધારું દાદા ખાચરના દરબારનું વર્ણન આવે અને પ્રશ્નો પૂછાય અને મહારાજ જવાબ આપે. મને એમાં કાંઈ જામતું નહોતું પણ એક પાઠ પૂરો કરવાનું નિયમ લીધેલું તેથી છોડાય નહિ અને એ રીતે મેં વચનામૃતનો પાઠ પૂરો કર્યો. તેમાંથી મને વચનામૃત ગ્રંથ વિષે પ્રેમ થઈ ગયો. એમાં આપણા સાધુ જીવન વિષે ઘણી વાતો મહારાજ અને મોટા સંતોએ કરેલી છે. એમાં પણ લોયા પ્રકરણના વચનામૃતમાં શ્રીજી મહારાજે ખાસ નાના સાધુઓ માટે હિતકારી વાતો કરી છે. એ વારંવાર વાંચીને મને ચટકી લાગી ગઈ. વચનામૃતમાં ચટકીના વૈરાગ્યની પણ વાત આવે છે તે મેં જ્યારે વાંચી ત્યારે મને ખબર પડી કે મારો વૈરાગ્ય ચટકીનો વૈરાગ્ય છે. મહારાજની દયાથી એ ચટકી ક્યારેય નબળી પડી નથી અને માત્ર ભજન અને વચનામૃતના પ્રતાપે હું સત્સંગમાં ટકી રહ્યો છું.

વચનામૃતના વાચનથી મને સત્સંગ અને કુસંગની સાચી ઓળખ પડી છે, તેથી જે સમય મળે તેમાં ભજન કરી લઉં અને ભજન કરતા થાકું ત્યારે વચનામૃત અને કીર્તનગાન કરું. આ રીતે વચનામૃત મારા સાચા ગુરુ છે અને હું વચનામૃતનો ચેલો છું."

ભજન અને વચનામૃતનો અભ્યાસ કરતા રવજી ભગત વડતાલમાં ૧૦ વર્ષ સુધી રહ્યા. વડતાલના તત્કાલીન કોઠારી ખોડા ભગતના શિષ્ય તરીકે રહીને મંદિરની વિવિધ સેવા પ્રવૃત્તિઓ પણ કરતા. પાર્ષદ ખોડા ભગતજીએ વડતાલના ધર્મધુરંધર આચાર્ય મહારાજ શ્રી લક્ષ્મીપ્રસાદજી મહારાજ તથા આચાર્ય શ્રી શ્રીપતિપતિપ્રસાદજી મહારાજ અને આચાર્ય શ્રી આનંદપ્રસાદજી મહારાજ એમ ત્રણ પેઢી સુધી આચાર્ય મહારાજોના હજુરી પાર્ષદ તરીકે સેવાઓ બજાવેલી. ખોડા ભગતના શિષ્ય એક લક્ષ્મણ ભગત હતા. જેણે ખૂબ જ મહિમાભાવ અને શ્રદ્ધાથી પોતાના ગુરુ ખોડા ભગતની આજીવન સેવા શુશ્રુષા કરીને રાજીપો પ્રાપ્ત કર્યો હતો. વડતાલના ૧૦ વર્ષના નિવાસ દરમિયાન પોતાના જીવન ઘડતરમાં પાર્ષદ ખોડા ભગત, પાર્ષદ લક્ષ્મણ ભગત અને પાર્ષદ કાનજી ભગતનો અમૂલ્ય ફાળો રહ્યા છે, એમ રવજી ભગત મહિમાથી ઘણીવાર વાતો કરતા.

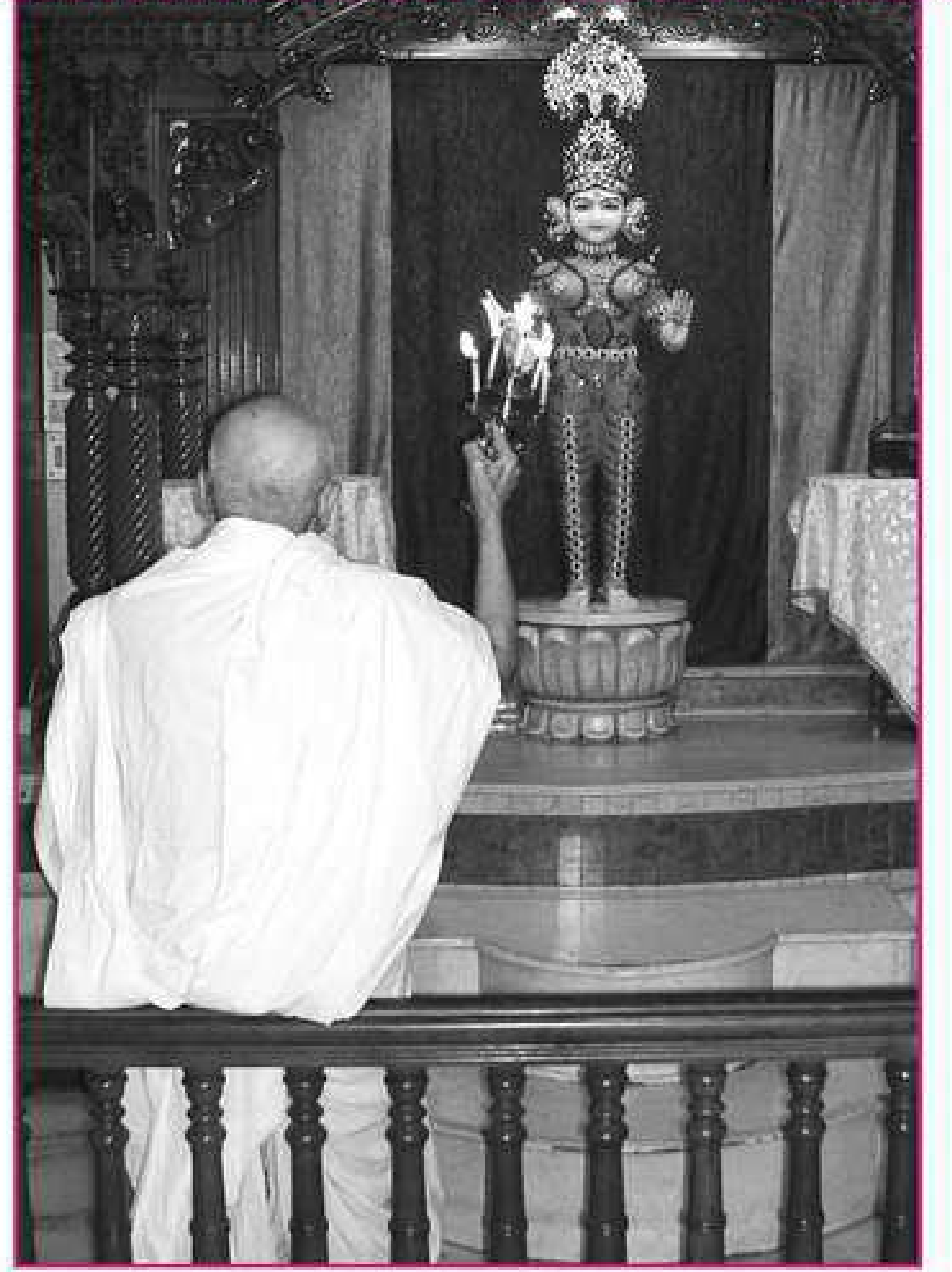

જૂનાગઢમાં આગમન

સંવત્ ૧૯૯૭માં ત્યાગાશ્રમમાં પાર્ષદ તરીકે જોડાયા પછી બે વર્ષ જૂનાગઢ અને દસ વર્ષ વડતાલમાં વીતાવ્યા પછી રવજી ભગત સંવત્ ૨૦૦૯માં ફરી જૂનાગઢ સ્વામિનારાયણ મંદિરમાં પધાર્યા. પોતે જૂનાગઢના જ ભગત તરીકે અને નારાયણપ્રસાદદાસજીના શિષ્ય તરીકે જોડાયા હતા તેથી અને સદ્ગુરુ ગુણાતીતાનંદ સ્વામીના પ્રભાવથી આ ભૂમિમાં અને સોરઠ પ્રદેશમાં સત્સંગની રીતભાત વિશિષ્ટ હતી તેથી રવજી ભગતને જૂનાગઢમાં રહેવું ગમતું હતું તેથી ભગતજી જૂનાગઢમાં આવ્યા. મંદિરના વ્યવહારમાં પાર્ષદોની જરૂર પડે. ધર્માદાના અનાજ, મગફળી વગેરેની લેવડ દેવડ કરવા માટે મંદિરના કોઠારી પાર્ષદોને ગામડામાં મોકલે, શહેરમાં વેચવા મોકલે અને તેના બધા હિસાબ રાખવા વગેરે જવાબદારીભર્યા સેવાકાર્યમાં રવજી ભગતને પણ ભાગ લેવાનો થાય. ક્યારેક આખો દિવસ વહીવટી કામકાજમાં રોકાઈ રહેવું પડે તેથી ભજન અને વચનામૃતના સ્વાધ્યાયના નિયમભંગ થાય. આ નિયમભંગ થાય તે રવજી ભગતને બિલકુલ પસંદ ન હતું તેથી તેમણે કોઈ ગામડાના નાનકડા મંદિરમાં રહીને હરિભજન કરવાનો મનસૂબો કર્યો.

વેરાવળ સ્વા. મંદિરમાં

રવજી ભગત પોતાનો અંગત મનસૂબો કોઈ કોઈ હરિભક્તોને જણાવતા તેમાં યોગાનુયોગ વેરાવળના હરિભક્તો જૂનાગઢ મંદિરે આવ્યા અને તેમણે સ્વામી નિર્ગુણદાસજીને વાત કરી કે, સ્વામી કોઈ સેવાભાવી ભગત હોય તો અમારે વેરાવળ મંદિરમાં સેવા-પૂજા માટે જરૂર છે. નિર્ગુણદાસજી સ્વામી જૂનાગઢના પવિત્ર સંત હતા અને રવજી ભગત ઉપર

તેમને હેત હતું. ભગતની રુચિ તેઓ જાણતા હતા તેથી નિર્ગુણદાસજી સ્વામીએ રવજી ભગતને વેરાવળના સ્વામિનારાયણ મંદિરમાં જઈને સેવા-પૂજા કરવાની અને ત્યાં રહેવાની પ્રેરણા કરી. રવજી ભગત તો રાજી રાજી થઈ ગયા.

રવજી ભગત જૂનાગઢથી વેરાવળ જવાની તૈયારી કરતા હતા તે સમયે પૂ. જોગી સ્વામી શ્રી હરિપ્રકાશદાસજી રાજકોટ ગુરુકુલથી પધાર્યા અને રવજી ભગતને મળ્યા. ભગત પાસેથી બધી વિગત જાણી અને જોગી સ્વામીએ કહ્યું કે, તમારે ભજન જ કરવું હોય તો ગુરુકુલમાં આવો ને... રવજી ભગત માટે આ પ્રથમ મુલાકાતમાં જોગી સ્વામી પાસેથી ગુરુકુલની અને શાસ્ત્રીજી મહારાજશ્રી ધર્મજીવનદાસજી સ્વામીની સત્સંગની સેવા પ્રવૃત્તિઓ વિષે સાંભળીને રવજી ભગત ખૂબ જ પ્રભાવિત થયા, પરંતુ સ્વામી નિર્ગુણજીવનદાસજીને વેરાવળ જવાનું વચન આપ્યું હતું તેથી જોગી સ્વામીને દંડવત્ પ્રણામ કરીને વેરાવળ જવા

નીકળ્યા. જતા જતા પૂ. જોગી સ્વામીએ રવજી ભગતને કહ્યું કે 'તમને વેરાવળમાં નહિ ફાવે. તમને તમારી રુચિ પ્રમાણે રહેવા માટે તો બગસરાનું સ્વામિનારાયણ મંદિર જ અનકૂળ આવશે. તમે મને પહેલા મળ્યા હોત તો હું તમને બગસરા મોકલી દેત.

સદ્ગુરુ ગુણાતીતાનંદ સ્વામીએ બંધાવેલ જૂનાગઢ મંદિરની પ્રસાદીની ધર્મશાળાના લાકડામાંથી બગસરાનું મંદિર બંધાવેલું છે તેથી તે પ્રસાદીનું મંદિર છે અને હરિભક્તો પણ ખૂબ સારા અને હેતુભાવવાળા છે, પણ હવે તમે વેરાવળ જવાનું નક્કી કર્યું છે તો જાઓ પણ ત્યાં તમને નહીં ફાવે.'

મર્યાદાભંગ ન થાય

પૂ. જોગી સ્વામીના દર્શન કરીને રવજી ભગત હરિભક્તો સાથે વેરાવળ પધાર્યા. મંદિર ખૂબ સરસ હતું. ભગતજી મંદિરની સેવામાં જોડાયા. શ્રદ્ધા અને ભક્તિભાવ સાથે ભગતજીને સેવા કરતા જોઈને વેરાવળના હરિભક્તો રાજી થયા. ભગતજીને પણ એકાંતમાં ભજન ભક્તિનું વાતાવરણ મળ્યું અને સાથે સત્સંગ સેવા કર્યાનો અત્મસંતોષ મળતો. વેરાવળમાં પુરુષોના મંદિરની સામે જ મહિલા મંદિર હતું અને સવાર સાંજ હરિભક્તો મંદિરે દર્શન કથાવાર્તા માટે આવે ત્યારે બાઈઓ પુરુષોના મંદિરમાં દર્શન કરીને પછી મહિલા મંદિરમાં જાય. આ બન્ને મંદિર વચ્ચે એક જ રસ્તો હતો તેથી બાઈઓ અને ભાઈઓ સાથે આવતા અને જતા. રવજી ભગતને આ રુચતું નહિ. પોતે ભગત હોવા છતાં સાધુતાના નિયમ દૃઢપણે પાલન કરતા. ત્યાગી તરીકે દરરોજ સ્ત્રીના દર્શન થાય તે કેમ ચાલે, એવા વિચારોમાં રવજી ભગત ખોવાઈ જતા અને મુંઝવણ અનુભવતા.

બપોરના સમયે દરરોજ બાઈઓ પુરુષોના મંદિરમાં પાણી ભરવા આવે. મંદિરમાં ભગતજી એકલા જ

હોય અને બાઈઓ-ભક્તો પહેલેથી ટેવાયેલા હતા અને પાર્ષદની કોઈ સાધુ જેટલી મર્યાદા જાળવે નહિ તેથી રવજી ભગત વધારે મુંઝવણ અનુભવવા લાગ્યા અને હેતુવાળા હરિભક્તોને પોતાની મુંઝવણ કહી સંભળાવી. હરિભક્તો હા-ના કરવા લાગ્યા પણ પહેલાથી પડી ગયેલી ઘરેડમાંથી કોઈ કાંઈ કરી શક્યું નહિ અને રવજી ભગતે નક્કી કર્યું કે 'જ્યાં આપણી ત્યાગાશ્રમની મર્યાદા ન જાળવાય ત્યાં ન રહેવું.'

હરિભક્તો પાસે રજા માગી પણ કોઈએ રજા ન આપી તેથી એક દિવસ ધીવાળા શેઠ હરિભક્ત જાદવજી બાપાને રવજી ભગતે યુક્તિપૂર્વક વાત કરી કે 'શેઠ! મારે પંચતીર્થની યાત્રા કરવા જાવું છે અને યાત્રા પુરી કરીને હું પાછો અહીંયાં આવીશ.'

જાદવજી શેઠ રાજી થયા અને રવજી ભગતને યાત્રા માટે બધી જ વ્યવસ્થા કરી દીધી. સાથે એક માણસને પણ મોકલતા હતા. પરંતુ ભગતે ના પાડી તેથી ભગતજી એકલા જ પંચતીર્થની યાત્રાનું નિમિત્ત બનાવી વેરાવળથી નીકળી ગયા.

બગસરા સ્વા. મંદિર

રવજી ભગતે વેરાવળ છોડ્યું. હવે પૂ. જોગી સ્વામીના વચન ભગતજીને યાદ આવ્યા. 'તને વેરાવળમાં નહિ ફાવે. તું બગસરા મંદિરમાં જા.' આ વચનોનું સ્મરણ કરીને ભગતજીએ બગસરા જવાનો સંકલ્પ કર્યો. પોતાને બગસરા વિષે કોઈ માહિતી નહોતી. માત્ર પૂ. જોગી સ્વામીના મુખેથી બગસરાનું નામ સાંભળેલું તેથી કોઈને પૂછીને પ્રથમ વિસાવદર ગયા અને ત્યાંથી બગસરાની બસમાં બેસીને સાંયકાળે બગસરા સ્વામિનારાયણ મંદિરમાં પહોંચ્યા.

સંધ્યા આરતી અને સભા ચેષ્ટાનો કાર્યક્રમ પૂરો થયો એ સમયે રવજી ભગતે મંદિરમાં પ્રવેશ કર્યો. એ સમયે મંદિરમાં કોઠારી તરીકે જીવરાજભાઈ હતા. કોઠારી પોતે જ મંદિરમાં ઠાકોરજીની સેવા પૂજા કરતા. પ્રસાદીનું મંદિર

દિવસ પછી જેતપુરમાં દેવોનો પાટોત્સવ થવાનો છે ત્યાં સુધી અહીં રાજી ખુશીથી રોકાવ. મારી સાથે જેતપુર ઉત્સવમાં આવજો.

રવજી ભગતની શુભ ક્રિયાઓ જોઈને કોઠારી જીવરાજભાઈ સહિત બધા હરિભક્તો રાજી થયા અને આવા ગુણિયલ ભગતજીને શ્રીજી મહારાજે મોકલ્યા છે એમ માનવા લાગ્યા.

ભગતજી દરરોજ સવારે ૦૪:૦૦ વાગે જાગી જાય. નદીએ જઈને સ્નાનાદિક કરી આવે. આવતા જતા ભજન અને કીર્તન ધીમે ધીમે ગાતા હોય. મંદિરની અંદર બહાર સ્વચ્છતા જાળવે. ફૂલછોડ-તુલસીની જાળવણી કરે. હાર-તોરા બનાવી ઠાકોરજીની પ્રતિમાને ધરાવે. સમયે સમયે ઠાકોરજીના થાળ, ઉત્થાપન, સંધ્યા આરતી, શયન વગેરે નિયમ મુજબ કરે.

મંદિરની દરેક નાની મોટી સેવામાં ઉત્સાહથી જોડાય. તેથી હરિભક્તોના મનમાં થયું કે આ ભગતજી અહીં કાયમ રોકાઈ જાય તો સારું.

જેતપુરના પાટોત્સવમાં બધા હરિભક્તો સાથે રવજી ભગત પણ દર્શન માટે ગયા. ઉત્સવનો લાભ લીધો અને ત્યાંથી હરિભક્તો બગસરા જવા નીકળ્યા ત્યારે રવજી ભગતને આગ્રહ કરીને સાથે લઈ ગયા. કોઠારી પણ ભગતનું સત્સંગ ભક્તિસભર જીવન અનુભવીને ખૂબ રાજી થયા તેથી રવજી ભગત બગસરા સ્વામિનારાયણ મંદિરમાં ૨૦ વર્ષ સુધી રહ્યા.

નિહાળી ઠાકોરજીનાં દર્શન કરીને રવજી ભગત મંદિરમાં પોતાની પૂજા, વસ્ત્રોનો સમાન એક ખીંટીએ લટકાવવા જતા હતા ત્યાં કોઠારી જીવરાજભાઈએ ભગતજીને પૂછ્યું, ‘કેમ ભગત અહીં કેમ આવ્યા છો?’ રવજી ભગતે જવાબ આપ્યો, ‘હું જૂનાગઢ મંદિરથી આવું છું અને મારે આ મંદિરમાં રોકાવું છે, ઠાકોરજીની સેવા-પૂજા કરીશ અને ભજન કરીશ.’

કોઠારી જીવરાજભાઈ કડક સ્વરમાં બોલવા લાગ્યા, ‘ના હો, અમારે અહીં કોઈ ભગત-બગતની જરૂર નથી. તમારા જેવા બે ત્રણ અહીં આવીને ગયા અને કાંઈક કાળા-ધોળા કરીને ગયા, માટે હવે અમારે કોઈ ભગત અહીં પોસાય તેમ નથી. આજની રાત પૂરી કરીને કાલે વેતા પકડજો. અહીં અમારાથી થાય તેટલી સેવા અમે કરીએ છીએ.’ કોઠારીના કઠોર વચનો સાંભળીને રવજી ભગત શાંત રહ્યા અને પોતે કાંઈ આનાકાની કર્યા વિના સ્નાનાદિક કરીને માનસી પૂજા કરવા લાગ્યા.

કોઠારી ઠાકોરજી માટે ઘેરથી દૂધનો લોટો ભરીને લાવેલા તે ઠાકોરજીને ધરાવીને ભગતને આપ્યું, તે ભગતજી પી ગયા અને રાત્રે મહારાજનું ધ્યાન કરીને પોઢી ગયા. સવારે કોઠારી જીવરાજભાઈ સાથે સાતલી નદીમાં સ્નાન કરી આવ્યા. કીર્તન ગાતા જાય અને પૂજામાં ભાવપૂર્વક મહારાજને પ્રાર્થના કરી કે ‘હે મહારાજ મને તમારી સેવામાં રાખો.’

શ્રીજી મહારાજે ભગતજીની પ્રાર્થના સાંભળી અને કોઠારીનું હૃદય પીગળી ગયું. તેણે પૂજા કરીને દંડવત કરી રહેલા રવજી ભગતને કહ્યું, હમણા ૧૫

બગસરામાં સેવા, સત્સંગ

પાર્ષદ રવજી ભગતનું નિઃસ્પૃહી અને સત્સંગ પરાયણ જીવન જોઈને હરિભક્તોને ઘણો ગુણ આવ્યો. બગસરાના સતવારા હરિભક્તો ખૂબ પ્રેમાળ અને મહિમાબુદ્ધિવાળા તેથી મંદિરમાં નાના-મોટા ઉત્સવો ઉજવે. રવજી ભગત આ દરેક ઉત્સવોમાં ભાવથી સેવા કરતા. અન્નકૂટ ઉત્સવ, જન્મોત્સવ, શાકોત્સવ, શરદોત્સવ વગેરે ઉત્સવોમાં ગામના હરિભક્તો જોડાતા અને રવજી ભગતને ખૂબ મદદ કરતા. ચાતુર્માસમાં ભગતજી વિશેષ ભજન સાથે તપ-વ્રતના નિયમ ધારણ કરતા. મુખ્યત્વે ચાંદ્રાયણનું વ્રત દરેક ચાતુર્માસમાં કરતા અને માઘ મહિનામાં માઘસ્નાન કરતા.

જૂનાગઢ, જેતપુર, રાજકોટ વગેરે સ્થાનોમાંથી સંતો પધારતા ત્યારે એ સંતોની સેવામાં ભગતજી ખૂબ નિર્માની ભાવે અને સેવકભાવે જોડાઈને લાભ લેતા. રવજી ભગતને પૂ. જોગી સ્વામીના સમાગમથી ગુરુકુલ અને શાસ્ત્રીજી મહારાજનો મહિમા સમજાયો હતો અને જેતપુરના બ્રહ્મનિષ્ઠ સંત કોઠારી સ્વામી હરિકૃષ્ણદાસજી સ્વામી પ્રત્યે પણ ખૂબ હેત હતું. ભગતજી ક્યારેક જેતપુર મંદિરમાં ઉત્સવ પ્રસંગોમાં જતા અને શ્રાવણ મહિનામાં બ્રહ્મસત્રની કથાવાર્તાનો લાભ લેવા રાજકોટ ગુરુકુલમાં પણ જતા. બગસરા અને અમરેલી વિસ્તારના ગામડાંના ઘણા હરિભક્તો ગુરુકુલના સંતો સાથે જોડાયેલા હતા તેથી બ્રહ્મસત્રમાં આ હરિભક્તો અને ગુરુકુલના સંતોની કથાવાર્તા સાથે એકબીજાનો મહિમાભાવ વધતો રહેતો. રવજી ભગત પણ જાણે ગુરુકુલના સંતમંડળના પાર્ષદ હોય એ રીતે વર્તતા અને સેવા-ભજન કરતા.

બગસરા ગામના સત્સંગ મંડળમાં રવજી ભગતનો ખૂબ મહિમા વધ્યો હતો તેથી રવજી ભગત ક્યાંક બહારગામ જાય એટલે હરિભક્તો તેમને પાછા લાવવા તેમની પાછળ જાય. ભગતજીને કોઈ સ્થાનનું બંધન જરા પણ નહોતું તેથી સત્સંગમાં જ્યાં ભજન, કથાવાર્તા અને સેવા થતી હોય,

શ્રદ્ધાંજલિ

સીધાવ્યા પાર્ષદ રવજી ભગત; શ્રીહરિના અક્ષરધામમાં,
અખંડ ભજન કર્યું ભાવથી; ચિત્તવૃત્તિ શ્રી ધનશ્યામમાં.
સર્વોપરિ નિષ્ઠા શ્રીહરિ તણી; નિયમ નિષ્ઠા દૈવ હતી,
નહિ અંતરમાં કોઈ આવરણ; ભલી પ્રભુની ભક્તિ.
નહિ દંભ નહિ ડોળ; ઈર્ષ્યા કે અભિમાન ઉર નહિ,
ઓછું બોલે આચરે વધુ; જિંદગી નિઃસ્પૃહી વહી.
સેવા કરી સત્સંગમાં; અંનેરા ઉત્સાહથી,
સંતો પ્રત્યે સ્નેહ સદા; શોભી ગયા વૈરાગ્યથી.
અખંડ પ્રભુ ભજન કરતા; પણ એળે ન ગુમાવતા,
અલિપ્ત જીવન હતું અંનેરું; ગુણાતીત એ ફૂલ હતા.
ઘણું કર્યા સત્સંગમાં; મંદિરોમાં સેવા કરી,
સ્થિર થયા ગુરુકુલમાં; જિંદગી વિતાવી આખરી.
દેવદર્શન કથા કીર્તન; એ જ એને પ્રિય હતાં,
કથા પ્રભુની સાંભળીને; ભાવવિભોર એ થઈ જતા.
કોણ મારું કોણ તારું; હતું હૈયે નહી,
ભેદભાવ નહિ ભક્તમાં; સમદૃષ્ટિ સહુમાં રહી
નાનુ ભરાડ લખે ભાવથી; રવજી ભગતની શ્રદ્ધાંજલિ.
ગુણાતીત ભક્તના ગુણ ગાવા; તક આજે મળી ભલી

- નાનુ ભરાડ -
(ખારચીયા વાર્કુના)

નિયમ ધર્મનું યથાર્થ પાલન થતું હોય ત્યાં નિરાંત અને સ્થિર થઈને રહેતા. બગસરાના હરિભક્તો રવજી ભગતને આગ્રહ કરીને વારંવાર મંદિરમાં લાવતા અને અહીં જ કાયમ રહો એવો આગ્રહ સેવતા.

પરમપૂજ્ય શાસ્ત્રીજી મહારાજ શ્રી ધર્મજીવનદાસજી સ્વામી અને ગુરુકુલના સંતમંડળ સાથે રવજી ભગતને ખૂબ જ અનુકૂળતા આવતી. ભગતજી ભજન અને એકાંતપ્રિય હતા અને એની રુચિને ગુરુદેવ સારી રીતે જાણતા.

બગસરાથી ભગતજી ઘણી વાર શાસ્ત્રીજી મહારાજને

પત્ર લખતા અને સત્સંગનું માર્ગદર્શન મેળવતા. ગુરુકુલના સંતોને બગસરા તેડાવતા અને પૂ. જોગી સ્વામી બગસરા પધારે એવો ખૂબ જ આગ્રહ રાખતા.

કેટલીક વાર પૂજ્ય જોગી સ્વામી અને સંતોને તેડવા માટે રવજી ભગત બગસરાના હરિભક્તોને રાજકોટ મોકલતા. શાસ્ત્રીજી મહારાજ હરિભક્તોને મળતા અને રવજી ભગતનો મહિમા કહેતા. જોગી સ્વામીને પણ બગસરા સ્વામિનારાયણ મંદિરમાં રહેવું ખૂબ ગમતું તેથી જોગીસ્વામી હરિભક્તોના આગ્રહથી બગસરામાં ઘણું રોકાતા.

પરમપૂજ્ય પુરાણી સ્વામી પ્રેમપ્રકાશદાસજી સ્વામી પણ ગુરુદેવ શાસ્ત્રીજી મહારાજની આજ્ઞા મુજબ સત્સંગ પ્રચાર કરવા માટે બગસરા પધારતા. દુષ્કાળ રાહત અને વ્યસનમુક્તિ અભિયાન જેવા સેવાકીય કાર્યક્રમોમાં બગસરાનું મંદિર કેન્દ્ર બની રહેતું અને પૂ. પુરાણી સ્વામી તથા સંતો બગસરા મંદિરમાં રોકાઈને આજુબાજુનાં ગામડાંઓમાં સત્સંગ પ્રચાર, વ્યસનમુક્તિ અને દુષ્કાળમાં રાહતકાર્ય કરાવતા. આ દરેક પ્રસંગોમાં રવજી ભગતને સંતોની સેવા કરવાનો ખૂબ જ લાભ મળતો.

એક વખત રવજી ભગતે ગુરુવર્ય શાસ્ત્રીજી મહારાજને પત્ર લખીને જણાવ્યું કે સ્વામી, ‘હવે મારે મંદિરમાં એકલા નથી રહેવું પણ આપના મંડળમાં રહીને ભજન-ભક્તિ કરવાં છે.’ ગુરુદેવે તુરત પત્રનો જવાબ મોકલ્યો કે, ‘આપણે એકલા રહીએ છીએ એમ ન માનવું. ભગવાન હંમેશા આપણી ભેળા જ છે ને, જ્યાં સુધી ફાવે ત્યાં સુધી રહેજો, નહિતર આ ગુરુકુલ તમારું ઘર જ છે, ગમે ત્યારે આવી જાજો.’

શાસ્ત્રીજી મહારાજનો પત્ર વાંચી ભગત ખૂબ રાજી થયા અને રાજકોટ ગુરુકુલમાં જઈ રહેવાના વિચારો કરવા લાગ્યા. પોતે રાજકોટ ઉત્સવ પ્રસંગે જાય ત્યારે બગસરાથી નક્કી કરીને જાય કે ‘હવે પાછા આવવું નથી, ત્યાં ગુરુકુલમાં જ રહેવું છે.’ રાજકોટ થોડા દિવસ રહે ત્યાં પાછળથી બગસરાના હરિભક્તો આવે અને શાસ્ત્રીજી મહારાજને પ્રાર્થના કરે કે ભગતને બગસરા મોકલો. શાસ્ત્રીજી મહારાજ ભક્તોને રાજી રાખવા રવજી ભગતને બગસરા જવાની આજ્ઞા કરે એટલે ભગતજી પાછા બગસરા પધારે. આ રીતે રવજી ભગત ૨૦ વર્ષ સુધી સ્વામિનારાયણ મંદિરમાં રહ્યા અને ખૂબ સેવા, ભજન, વ્રત, જપ, તપ કર્યા અને હરિભક્તોને તેમજ મોટા સંતોને રાજી કર્યા.

ઈંટવાયા રવા.મંદિરમાં

હવે રવજી ભગતને શાસ્ત્રીજી મહારાજ પાસે જ રહેવાના સંકલ્પ થયા કરે, મંદિરમાં એકલા રહેવું ફાવે નહિ તેથી એકવાર રવજી ભગત જૂનાગઢ ગુરુકુલમાં પધાર્યા. એ સમયે પૂ. ગુરુવર્ય શાસ્ત્રીજી મહારાજ ઈંટવાયા ગામે પધાર્યા હતા અને સ્વામિનારાયણ મંદિરનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવતા હતા. ગુરુદેવ ઈંટવાયા પધાર્યા છે એવું જૂનાગઢ ગુરુકુલમાં સાંભળીને ભગતજી ઈંટવાયા ગયા અને શાસ્ત્રીજી મહારાજને મળ્યા અને કહ્યું કે ‘હવે મારે તમારી સાથે જ રહેવું છે.’ સ્વામી કહે, ‘ભગત! તમે અમારી ભેળા જ છો. આ મંદિરની પ્રતિષ્ઠા થાય ત્યાં સુધી અહીં ઈંટવાયા મંદિરમાં રહી સેવા-ભજન કરો.’ ગુરુદેવની આજ્ઞા થતા ભગતજી ઈંટવાયા મંદિરમાં રોકાયા.

ઈંટવાયા ગામના સ્વામિનારાયણ મંદિરમાં પ્રતિષ્ઠાનો સમય નજીક આવતો જતો હતો તે સમય દરમિયાન રાજકોટ ગુરુકુલથી સમાચાર આવ્યા કે શાસ્ત્રીજી મહારાજની તબિયત સારી નથી. તેથી રવજી ભગત તત્કાળ રાજકોટ પધાર્યા અને સ્વામીના સમાચાર જાણ્યા. તબિયત ગંભીર હતી તેથી સ્વસ્થ થવામાં ત્રણ વર્ષ જેટલો સમય લાગ્યો અને ઈંટવાયા મંદિરનો પ્રતિષ્ઠા ઉત્સવ પાછો ઠેલાયો. રવજી ભગત

આ સમય દરમિયાન ઈંટવાયા મંદિરમાં જ રહ્યા અને ગુરુવર્યની તબિયત સુધરતાં પ્રતિષ્ઠા ઉત્સવ પણ થયો. ત્યાર પછી રવજી ભગત વધારે બે વર્ષ સુધી ઈંટવાયા મંદિરમાં રોકાયા. આ રીતે ઈંટવાયા ગામમાં પણ ભગતજી કુલ પાંચ વર્ષ સુધી સેવા-ભક્તિ કરતા રોકાયા હતા.

ઈંટવાયાના રોકાણ દરમિયાન રવજી ભગત સૌ પ્રથમ ફાટસર, દ્રોણ, ખીલાવડ વગેરે ગામના ભક્તોને જળજીલણી ઉત્સવ ઉજવવાની પ્રેરણા કરી. આ રીતે સૌથી પહેલો જળજીલણી ઉત્સવ દ્રોણેશ્વર ખાતે મચ્છુન્દ્રી નદીમાં રવજી ભગતે પ્રારંભ કરાવ્યો છે તે ઉત્સવ ત્યારબાદ આજ સુધી દર વર્ષે ઉજવાય છે અને આજુ બાજુના ૫૦ જેટલા ગામડાઓ આ મહોત્સવમાં ઉત્સાહથી જોડાય છે.

ગુરુકુલમાં કાર્યમી નિવાસ

ઈંટવાયા ગામના સ્વામિનારાયણ મંદિરમાં પાંચ વર્ષ સેવા કર્યા પછી રવજી ભગત હંમેશ માટે રાજકોટ ગુરુકુલ આવી ગયા અને ગુરુદેવ શાસ્ત્રીજી મહારાજ અને સંતોના સાન્નિધ્યમાં રહી ભજન-ભક્તિ કરવા લાગ્યા.

દરરોજ ઠાકોરજી માટે ફૂલ-તુલસી ચૂંટવા, ફૂલહાર બનાવીને ઠાકોરજીને ધરાવે, બગીચામાં સેવા કરે, કીર્તનો ગાય, ભજન કરે અને એક આસને બેસીને વચનામૃતના પાઠ કર્યા કરે. સાયંકાળે ગુરુદેવ શાસ્ત્રીજી મહારાજના આસને કથાવાર્તા થાય ત્યારે તે શ્રવણ કરવા પહોંચી જાય. આ રીતે ભગતજીનો દૈનિક ક્રમ ભગવદ્ સંબંધી સેવા-ભજનમાં વીતી જતો.

ક્યારેક સંતો ગામડાઓમાં સત્સંગ પ્રચાર માટે પધારે ત્યારે સાથે જાય અને સંતોની રુચિ મુજબ સેવા કરે. ગુરુદેવ શાસ્ત્રીજી મહારાજ, પૂ. પુરાણી સ્વામી પ્રેમપ્રકાશદાસજી સ્વામી, પૂ. જોગી સ્વામી વગેરે સંતો રવજી ભગતની ભજનપ્રિયતા, સતત વચનામૃતનું વાચન અને નિઃસ્પૃહી જીવન જોઈને ખૂબ જ રાજીપો દર્શાવતા તેમજ યુવાન સંતોને ભગતજીની કાળજી લેવા માટે પ્રેરણા આપતા.

જીવન જીવવાની આગવી રીતભાવ

પાર્ષદ રવજી ભગત સ્વચ્છતાના ખૂબ જ આગ્રહી હતા. સાદું જીવન તેમને ખૂબ પસંદ હતું. કોઈની પાસે ક્યારેય કંઈ વસ્તુ પદાર્થ માગે જ નહિ. ભગવાનની ઈચ્છાથી જે મળે તેનાથી નિર્વાહ ચલાવતા. હંમેશા એક પાત્ર (તાંસળી)માં જ ભોજન લેતા. ભોજન પણ પંક્તિમાં બધાની સાથે જ લેતા. સાદું ભોજન અને ખૂબ જ મિતાહાર એ ભગતજીને સ્વાભાવિક દેવ સમાન હતું. પોતે સદાય શાંતમૂર્તિ જેવા પ્રભાવશાળી હતા. આંખો અને મુખ ઉપર ભજનનું અને તપનું તેજ સદાય ઝળહળતું હતું. ભગતજીનાં દર્શન કરનારને પણ શાંતિનો અનુભવ થતો. પોતે ખૂબ જ ઓછું બોલતા પણ જ્યારે બોલે ત્યારે શ્રીજી મહારાજનો મહિમા, સંતોનો મહિમા, ભજનની પ્રેરણા, વિષયખંડન અને દેહના અનાદરની જ વાતો કરતા રહેતા. પોતાની વાતોમાં વચનામૃત અને ગુણાતીતાનંદ સ્વામીની વાતોના અવતરણો કડકડાટ બોલી જતા. સંતોનો ખૂબજ મહિમા સમજતા. કોઈપણ સંતના દર્શન કરે ત્યારે તેના ચરણનો સ્પર્શ કરે ત્યારે જ નિરાંત થાય.

દરરોજ સવારે વહેલા ૪:૦૦ વાગે ઉઠી જવાનો ભગતને એકધારો નિયમ હતો. પોતાની સ્નાનાદિક દેહક્રિયામાં શીઘ્રતા અને સુઘડતા કોઈને પણ ઉડીને આંખે વળગે તેવી હતી. તેમાં પણ એમના ધોતિયા એકદમ સ્વચ્છ હોય, કોઈ પ્રકારનો તેમાં ભપકો ન હોય પણ જરાય મેલ ન હોય અને તે ધોતીયું પહેરવાની તેમની રીત અલૌકિક હતી. બાથરૂમમાં જ્યાં સ્નાન કર્યું હોય ત્યાં જ ભીના ધોતીયા ઉપર ઉભા રહી ભગતજી એવી સલુકાઈથી કોરું ધોતીયું ધારણ કરી લે કે જોનારા દંગ જ રહી જાય. ભીના બાથરૂમમાં ભીના ધોતીયા ઉપર ઉભા રહીને જરાપણ પાણીનો સ્પર્શ કર્યા વિના ધોતીયું સંપૂર્ણ ત્યાં જ પહેરે. પછી હાથ ધોઈને પોતાનું ધોતીયું બરાબર ધુએ. શરીર અશક્ત થયું ત્યાં સુધી કોઈની પાસેથી સેવા લેતા જ નહીં. જ્યારે પરવશતા આવી ત્યારે પણ પોતાના

ધોતિયા કોઈ પાર્ષદ કે સંત ધુએ તે ભગતને જરાપણ ન ગમે.

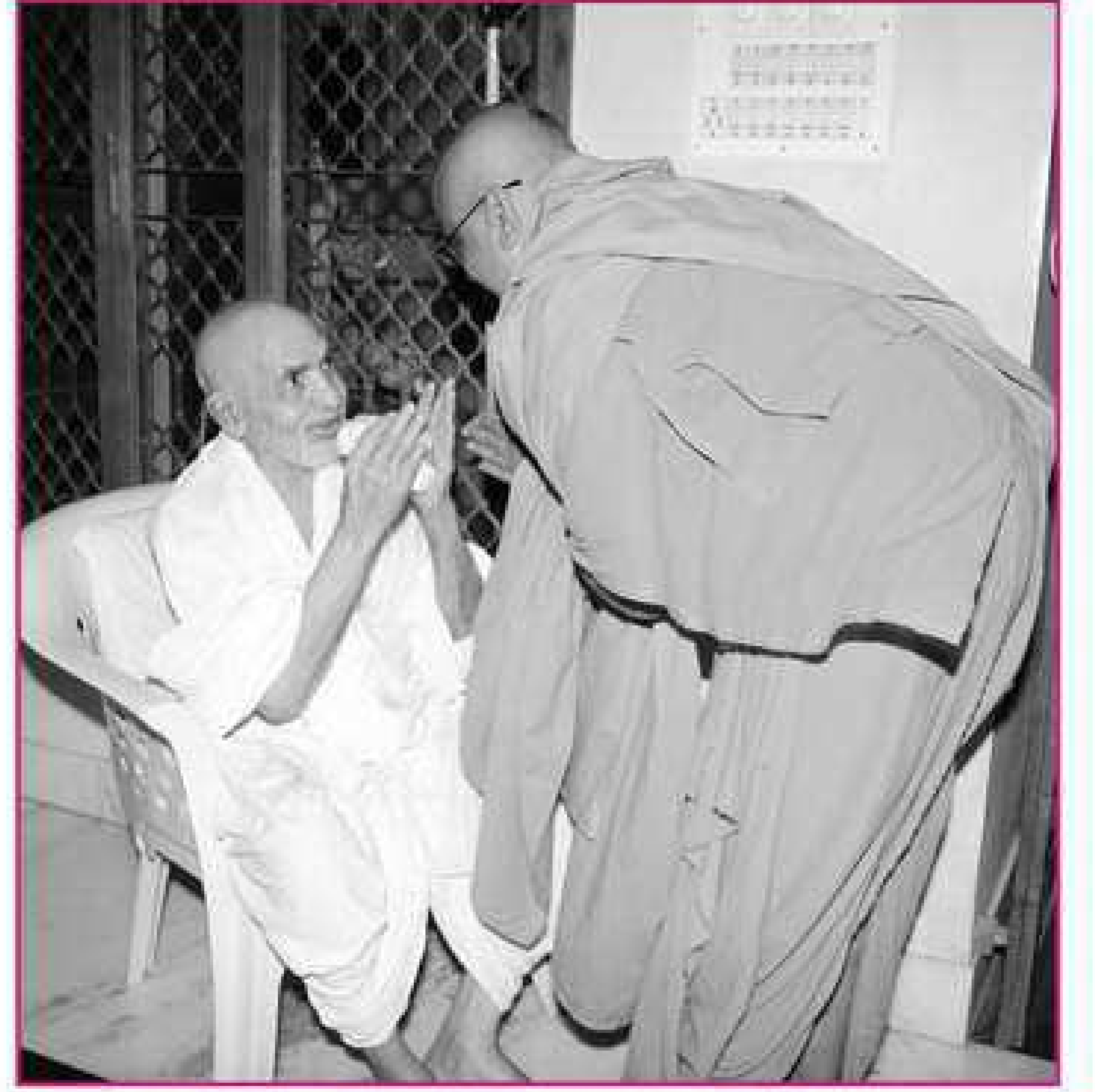
ભગતજીની સેવા કરનારે પણ સાવધાન રહેવું પડે. જરાપણ કયાશ ભગતજીની નજરે ચડી જાય તો બીજીવાર ભગત તેને પોતાની પાસે પણ ન ફરકવા દે. ખૂબ જ ભજન-તપ અને સ્વાધ્યાય કરીને રવજી ભગત ખૂબજ નિઃસ્પૃહી બની ગયા હતા. કોઈનો સંગ ગમે નહિ. કોઈને પોતે અડે નહિ અને પોતાના પગે કોઈ અડે તો તરત નારાજ થઈ જાય.

દિવસની દરેક ક્રિયામાં શ્રીજી મહારાજનું ભજન અને મૂર્તિનું અનુસંધાન રાખતા અને સદાય એકરેણીપણું જાળવીને ભગતજી અલિપ્ત ભાવે સંતના મંડળમાં રહીને જીવન વ્યતીત કરતા.

છારોડી ગુરુકુલમાં

પૂજ્યપાદ ગુરુદેવ શાસ્ત્રીજી મહારાજ ધામમાં સીધાવ્યા પછી ગુરુદેવના અનન્ય સેવક પાર્ષદવર્ય શ્રી નારાયણ ભગત અમદાવાદ ગુરુકુલમાં પધાર્યા. મેમનગર ગુરુકુલમાં પરમપૂજ્ય પુરાણી શ્રી બાલકૃષ્ણદાસજી સ્વામીને વૃદ્ધો, વડીલો અને કોઈપણ બિમાર અશક્ત સાધુ-સંતો, પાર્ષદો, હરિભક્તો અને વિદ્યાર્થીઓની સેવા કરવાનું ખૂબ ગમે તેથી પૂ. નારાયણ ભગત અમદાવાદમાં પધારતા તેઓ ખૂબ રાજી થયા અને સંતો-પાર્ષદો તેમજ શ્રદ્ધાળુઓને ભગતની સેવામાં રાખ્યા. નારાયણ ભગત પણ જિંદગીભર સેવા કરીને હવે નિવૃત્તિ પરાયણ જીવન ભજન-ભક્તિ સાથે કથાવાર્તાસાંભળવામાં વીતાવવા લાગ્યા.

એક વખત અમદાવાદ ગુરુકુલમાં શરદોત્સવ પ્રસંગે પાર્ષદ રવજી ભગત રાજકોટથી સંતો સાથે અમદાવાદ પધાર્યા. નારાયણ ભગતને બધા સંતો-પાર્ષદો અને હરિભક્તો પ્રત્યે ખૂબ જ આદરભાવ હતો; તેથી રવજી ભગતના દર્શન કરીને ખૂબ રાજી થયા અને બગસરા મંદિરની સ્મૃતિઓ તાજી કરવા લાગ્યા. જ્યારે નારાયણ ભગત રવજી ભગતને મળે ત્યારે બગસરા મંદિરમાં ઠાકોરજીના થાળમાં ભાખરી અને ભાજી ધરાવેલા તે અવશ્ય યાદ કરે અને

આનંદથી બન્ને વાતે વળગી જાય. રવજી ભગત હવે ગુરુકુલમાં જ રહેતા હતા તેથી નારાયણ ભગતે રવજી ભગતને અમદાવાદ ગુરુકુલ કાયમ માટે આવી જવા પ્રેરણા કરી. નારાયણ ભગતે રવજી ભગતને કહ્યું, 'તમે અહીં આવી જાવ. અહીં બેસીને ભજન કરજો. બાલસ્વામી બહુ દયાળુ છે અને સાધુ-પાર્ષદો ખૂબ જ શ્રદ્ધાથી સેવા કરે છે સેવામાં ખબરદાર રહે છે, માટે અહીં જ રોકાઈ જાવ.'

રવજી ભગતને નારાયણ ભગતના ઉત્સાહભર્યા શબ્દો અસર કરી ગયા અને રવજી ભગત અમદાવાદમાં રોકાયા. રવજી ભગતની ઉંમર પણ ૭૨ વર્ષ હતી અને નારાયણ ભગત લગભગ ૭૫ વર્ષ વટાવી ચૂક્યા હતા. એકને સેવાનું અંગ અને બીજાને ભજનનું અંગ. બન્ને ભેગા બેસે ત્યારે સત્સંગની જૂની વાતો, જૂના સંતોની રીતભાત, જૂનાગઢ મંદિર અને ગુરુકુલની જૂની વાતો યાદ કરે અને સત્સંગ કરે. રવજી ભગત ક્યારેક રાજકોટ, તરવડા, સુરત અને હૈદરાબાદ ગુરુકુલમાં પણ જઈ આવતા પણ અમદાવાદ આવીને વધારે રોકાઈ જતા.

ઈ. સ. ૧૯૯૫માં અમદાવાદ ખાતે જનમંગલ મહોત્સવ ઉજવાયો અને શ્રી સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલ વિશ્વવિદ્યા પ્રતિષ્ઠાનમ્, છારોડી સંસ્થાનું મંગલ મુહૂર્ત કરવામાં આવ્યું. પૂજ્યપાદ જોગી સ્વામી અને ભક્તરાજ

નારાણભાઈ ઠક્કરના હસ્તે ખાતમુહૂર્ત થયું. આ પ્રસંગે પાર્ષદ રવજી ભગત પણ સંતો સાથે પધાર્યા હતા અને વિશાળ સંસ્થાનો પ્રારંભ થતા તેઓએ રાજીપો વ્યક્ત કર્યો હતો.

શ્રી સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલ, છારોડીમાં ગૌશાળા, સંતનિવાસ અને સંસ્કૃત પાઠશાળાનો પ્રારંભ થતાં સંતો પણ કાયમ નિવાસ કરવા લાગ્યા. શરદોત્સવ છારોડી ખાતે ઉજવવાનું શરુ થયું. એ સાથે પાર્ષદ રવજી ભગત પણ છારોડી ગુરુકુલમાં જ રહેવા લાગ્યા. શરીરની અવસ્થાને કારણે નાની બિમારીઓ આવતી તેમાં સહનશીલતા રાખીને કોઈને કહેતા નહીં પરંતુ યુવાન સંતો-પાર્ષદો ભાવથી ભગતજીની સેવા કરવા લાગ્યા.

રાજકોટથી પાર્ષદ મનુભગત ખાસ રવજી ભગતની સેવામાં છારોડી ગુરુકુલ રોકાયા હતા. મનુભગત રાજકોટ પરત ગયા ત્યારે રવજી ભગતની સેવામાં સાધુ નિરંજનદાસજી સ્વામી અને સાધુ મુનિવત્સલદાસજી સ્વામી જોડાયા. ભગવાધારી સંતો પોતાની સેવા કરે તે ભગતને જરાય ગમે નહિ, તો પણ સંતો ભગતની ખૂબ જ ભાવથી સેવા કરે.

એક મુમુક્ષુ છારોડી ગુરુકુલની મુલાકાતે આવ્યા. રવજી ભગતનાં દર્શન કર્યા, સંતો સાથે સત્સંગ કર્યો, પોતાને ભગવાન ભજવા માટે ત્યાગાશ્રમી થવાની મહેચ્છા હતી પરંતુ ક્યાં રહેવું અને ક્યાં સાધુ થવું તે નક્કી કરેલું નહિ. છારોડી ગુરુકુલના સંતોના સહવાસથી અને પ. પૂ સદ્ગુરુ શાસ્ત્રી શ્રી માધવપ્રિયદાસજી સ્વામીના સમાગમથી છારોડી ગુરુકુલમાં જ રહેવાનું નક્કી કર્યું. શાસ્ત્રી સ્વામીની આજ્ઞાથી તેઓ પાર્ષદ બન્યા. એમનું નામ સુમિત ભગત. આ સુમિત ભગતને જાણે શ્રીજી મહારાજે રવજી ભગતની સેવામાં જ ખાસ મોકલ્યા હોય તેમ ત્યાગાશ્રમમાં આવીને તરત તેમણે રવજી ભગતના શરીરની સંભાળ લેવા માંડી.

રવજી ભગત નિયમ ટેકવાળા અને સમય પાલનના ખૂબ જ આગ્રહી તેથી સુમિત ભગતને રવજી ભગત પાસે સેવા કરતા કરતા ત્યાગાશ્રમી જીવનની પાયાની તાલીમ મળતી રહેતી. સુમિત ભગત સેવક બન્યા અને રવજી ભગતનું વ્યક્તિત્વ પ્રભાવશાળી સદ્ગુરુ જેવું તેથી કોઈ આ બન્ને પાર્ષદોના દર્શન કરે ત્યારે નીલકંઠવર્ણી અને સદ્ગુરુ રામાનંદ સ્વામીની યાદ આવી જાય.

સુમિત ભગતે મોટા સંતોની આજ્ઞા મુજબ સંપૂર્ણ શ્રદ્ધા અને મહિમાભાવ સાથે રવજી ભગતની રુચિમાં રહીને સેવા કરીને ભગતજીનો ખૂબ રાજીપો મેળવ્યો.

આ રાજીપાના પ્રતાપે સુમિત ભગતમાં સાધુતાના સદ્ગુણો ખીલી ઉઠ્યા ત્યારે સદ્ગુરુ શાસ્ત્રી શ્રી માધવપ્રિયદાસજી સ્વામીએ આ પાર્ષદને વડતાલના વર્તમાન આચાર્ય શ્રી રાકેશપ્રસાદજી મહારાજના હસ્તે ભાગવતી દીક્ષા અપાવીને સાધુ કર્યા અને તેમનું નામ ‘શ્રુતિવલ્લભદાસજી’ રાખવામાં આવ્યું.

સાધુ તરીકે શ્રુતિવલ્લભદાસજી સ્વામી, મુનિવત્સલદાસજી સ્વામી અને નિરંજનદાસજી સ્વામીએ રાત્રિ દિવસ રવજી ભગતની સેવા ચાલુ રાખી. પૂ. માધવપ્રિયદાસજી સ્વામીના શબ્દોમાં “જેમ કુંજ પક્ષી પોતાના બચ્ચાનું વૃત્તિ દ્વારા સેવન કરે” તેમ પાર્ષદ રવજી ભગત છારોડી ગુરુકુલમાં બિરાજીને નાના સંતો, પાર્ષદો અને ઋષિકુારોની દષ્ટિમાત્રથી સત્સંગ પોષણ કરતા. ભગતજી આપણા સૌ માટે એક વિસામાનું સ્થાન બની રહ્યા અને આ સ્થાનને તીર્થત્વ અપાવવામાં તેમનું જીવન, ભજન અને વચનામૃત સ્વાધ્યાયનો મહત્તમ ફાળો રહ્યો છે.”

સંતો, પાર્ષદોનું જીવન ઘડતર

જીવન ઘડતર શબ્દ ઘણો જટિલ છે. વડીલો હંમેશા પોતાના સંતાનોના જીવન ઘડતરની ચિંતા સેવતા હોય છે અને હિતોપદેશ આપતા હોય છે પરંતુ તેને એ ઉપદેશ અસર કરતો નથી. ગુરુઓ પણ પોતાના સેવક શિષ્યોને ખૂબ ઉપદેશ આપીને ઉચ્ચ જીવન જીવવાની પ્રેરણા આપતા હોય છે, પરંતુ જીવન ઘડતરનો શ્રેષ્ઠ માર્ગ છે પોતે સ્વયં ઉદાહરણરૂપ બનવું. પાર્ષદ રવજી ભગતજીએ પોતાનું જીવન આચરણ ત્યાગાશ્રમીના ઉત્તમ ઉદાહરણરૂપ બનાવી દીધું હતું. તેથી તેમના સંપર્કમાં આવનાર કોઈપણ વ્યક્તિને તેમનાં દર્શન સ્પર્શ માત્રથી સત્સંગની દિવ્ય પ્રેરણાઓ મળતી. શ્રી સ્વામિનારાયણ ભગવાનના વચનામૃતો અને સ્વામિનારાયણ ભગવાનના ભજનના પ્રતાપે રવજી ભગતે કેટલાય સંતો-પાર્ષદો અને હરિભક્તોના જીવનમાં સત્સંગનો પ્રકાશ પાથર્યો છે.

પીપલાણા ધામના શાસ્ત્રી શ્રી નીલકંઠચરણદાસજી સ્વામી છારોડી ગુરુકુલના દર્શનમ્ સંસ્કૃતમહાવિદ્યાલયમાં રહીને શાસ્ત્રીય અભ્યાસ કરતા. ચાલુ વર્ષે જ તેમણે વિશિષ્ટદ્વૈત વેદાંત શાસ્ત્રમાં આચાર્યની પદવી પ્રાપ્ત કરેલી છે. આ નીલકંઠ સ્વામી દરરોજ નિયમપૂર્વક રવજી ભગત પાસે બેસીને સત્સંગના વિવિધ ગ્રંથોની કથા વાંચતા. શ્રીજી મહારાજના લીલા ચરિત્રના ગ્રંથો વાંચતા હોય, ભગતજી એકાગ્ર ચિત્તે કથા સાંભળતા હોય. ક્યારેક ભગતજી કથાનો મર્મ વાંચનારને સમજાવે, ક્યારેક જીવનમાં ઉતારવા જેવી નાનકડી અનુભવની વાત કરે, ક્યારેક ટકોર કરે અને જૂના સંતોની વાત યાદ કરીને તેમાંથી સાધુ જીવનની સમજણ આપે.

ભગતજીની મર્મભરી વાતો સાંભળીને નાના સાધુ સંતો ભગતજીને બીજા અનેક ગ્રંથો સંભાળવા તૈયારી બતાવે. ચાતુર્માસ, ધનુર્માસ, એકાદશી, હરિનવમી, પૂનમ, અમાસ વગેરે દિવસોમાં વિશેષ કથાવાર્તા પૂ. રવજી ભગતના આસને થાય અને કથાવાર્તા સાથે ભગતજીના સમાગમથી અહીં ભણનારા સંતોના જીવનમાં આપોઆપ સાચી જીવનરીતિ અને સત્સંગની સમજણ પ્રગટે. પૂજ્ય પુરાણી શ્રી ભક્તિપ્રકાશદાસજી સ્વામી અને પૂજ્ય પુરાણી શ્રી બાલકૃષ્ણદાસજી સ્વામી વગેરે સંતો અવાર નવાર ભગતજીને મળતા રહે અને ભગતજી દરરોજ સદ્ગુરુ સંતોના દર્શન કરવા માટે ઉત્સુક હોય.

સહજાનંદમ્ સંત નિવાસમાં બિરાજતા ધનશ્યામ મહારાજ સમક્ષ પાર્ષદ રવજી ભગતનું અખંડ આસન હોય તેથી વાતાવરણ ભરેલું લાગે. નાના સંતો સતત કથાવાર્તા-કીર્તન વગેરેથી ભગતજીનો રાજીપો પ્રાપ્ત કરતા રહેતા અને સ્વજીવનમાં સદ્ગુણો અપનાવતા રહેતા.

સેવક સંતો સાથે સંવાદ

પાર્ષદ રવજી ભગતની સેવામાં રહેલા સંતોમાં સાધુ શ્રુતિવલ્લભદાસજી સ્વામી, સાધુ મુનિવત્સલદાસજી સ્વામી, સાધુ નિરંજનદાસજી સ્વામી, આત્મારામ ભગત વગેરે સાથે ભગતજીનો સત્સંગ સંબંધી સંવાદ સતત ચાલતો હોય તેમાંથી પણ સૌને ઘણું શીખવાનું મળે છે. ભગતજીની દરેક ક્રિયા નિયમબદ્ધ સમય પ્રમાણે જ થાય. સવારે ૪:૩૦ વાગે મૂર્તિનું ધ્યાન કરવા લાગે. સવારના ૬:૦૦ વાગે શ્રી ધનશ્યામમહારાજ સમક્ષ બેસી જાય, દર્શન કર્યા કરે, ભજન કર્યા કરે. કોઈની સામું-આડું અવળું જોયા વિના એકધારું ભજન કર્યા કરે. જ્યાં સુધી શરીરથી પોતાની રીતે ક્રિયા કરતા ત્યારે દરરોજ સવારે ૧૦ વાગે પોતાનો લોટો સ્વચ્છ રીતે માંજીને તેમાં શુદ્ધ જળ ભરીને શ્રી ધનશ્યામ મહારાજ સમક્ષ ઉભા રહીને એ જળ ખૂબ જ પ્રેમથી મહારાજને ધરાવે. આવું દર્શન કરનારા ભગતજીની શ્રદ્ધા અને ભક્તિથી ભીંજાય જાય.

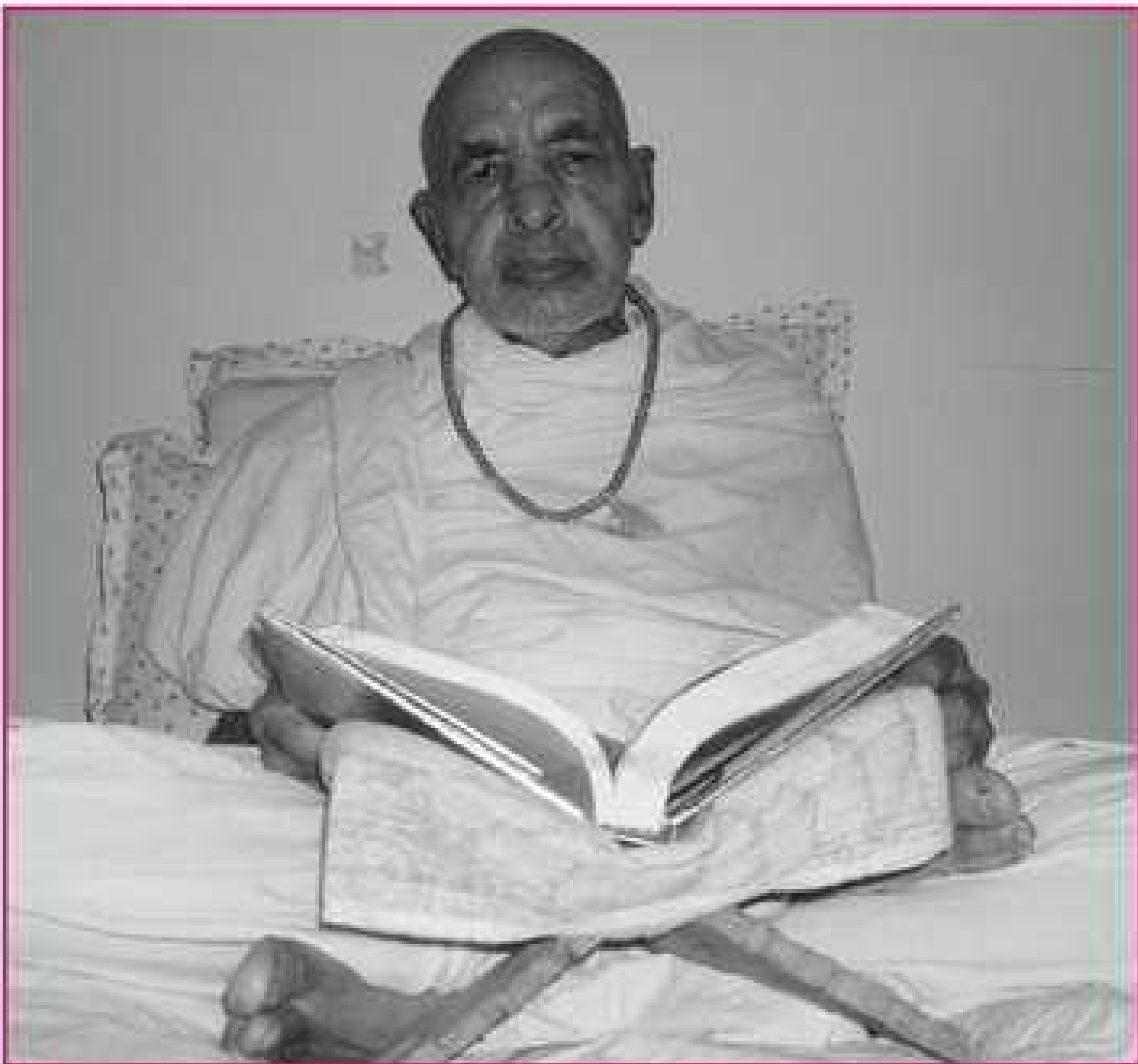
એક દિવસ ભગતજીને શરીરે સ્વસ્થતા નહોતી તેથી પોતે સમય પ્રમાણે ન ઉઠી શક્યા. સવારે ૧૦ વાગ્યા એટલે સેવક સાધુએ ભગતજીને જગાડ્યા તો તરત આંખો બંધ કરીને બેસી ગયા. લાંબી માનસી પૂજા કરીને બોલ્યા, ‘મેં બપોરની માનસી પૂજા કરીને ઠાકોરજીને જમાડી લીધા, હવે તમે માનસી પૂજા કરી લ્યો.’ આ રીતે દેહાતીત ભાવમાં પણ મહારાજની મૂર્તિનું અને સેવા ભક્તિનું અખંડ અનુસંધાન ભગતજીને સહેજે રહેતું. કોઈ સંત ચરણચંપી કરવા જાય તો તેને અટકાવે અને કહે, ‘આ દેહ તો કૃતઘ્ની છે, મહારાજનું ભજન કરવા દેતો નથી, એની બહુ સેવા ન કરાવાય. ક્યારેક સંતો ભગતજીને સ્વપ્નાની વાતો પૂછે ત્યારે કહે, ‘સ્વપ્નામાં આરતી થાતી હોય, નિયમ ચેષ્ટાનાં પદો ગવાતા હોય, ઘણા સંતોના દર્શન થાય અને સભાનાં દર્શન થાતા હોય.’

હવે મહારાજ પાસે જવું છે...

ચાલુ વર્ષે પાર્ષદ રવજી ભગત અવાર નવાર અક્ષરધામમાં જવાની વાતો સંતોને કરતા રહેતા. સાધુ શ્રુતિવલ્લભદાસજીને કહ્યું, 'હવે આ લોકમાં ઝાઝું રહેવું નથી.' સેવક કહે, 'ભગતજી હજી તો તમારે ઘણા વર્ષો સુધી રહેવાનું છે.' ભગત કહે, 'ના... ના..., હવે વર્ષો નહિ, દિવસો ગણવાના રહ્યા. હવે તો મહારાજ પાસે રહેવું છે.' વળી પૂછ્યું, 'આ કયો મહિનો ચાલે છે?' સંતે કહ્યું, 'ભગત આ જેઠ મહિનો ચાલે છે.' ભગત કહે, 'મહારાજ પણ જેઠ મહિનામાં ધામમાં ગયા.' આમ સેવક સાથે સંવાદ ચાલતો અને આ વર્ષ પૂરું થતાં જ ભગતજી અક્ષરની વાટે ચાલી નીકળ્યા.

એક વખત પૂજા કરતા કરતા સેવકને કહે, હવે મને દવા આપતા નહિ, હવે હું રહેવાનો નથી. અક્ષરધામમાં જવાનો સમય નજીક આવતો જાય છે. સાધુ મુનિવત્સલદાસજી સ્વામી દરરોજ રાત્રે ભગતજીના આસનમાં મચ્છરદાની બાંધતા અને સવારે સંકેલી લેતા. જે દિવસે સવારે ભગત ધામમાં સીધાવ્યા તે દિવસે મચ્છરદાની છોડતા તેની દોરી તૂટી ગઈ એટલે ભગતજી બોલ્યા, 'હવે એ દોરી તૂટી ગઈ છે, એને બાંધવી નહીં પડે' અને ખરેખર ભગતજી સવારમાં ૮:૩૦ કલાકે ધામમાં સીધાવી ગયા.

પૂજ્ય શાસ્ત્રી શ્રી માધવપ્રિયદાસજી સ્વામી વગેરે સંતો દિવાળી પહેલાં હરિદ્વારમાં કથાનું આયોજન હોવાથી ત્યાં જવાના હતા ત્યારે પૂ. સ્વામી ભગતજીને મળ્યા અને તેની સાથે જનારા સંતોએ પણ ભગતજીનાં દર્શન કર્યા ત્યારે ભગતજીએ સાધુ પૂ. ગોપાલચરણ સ્વામીને પૂછ્યું કે 'ક્યારે પાછા આવશો?' ગોપાલચરણદાસજી સ્વામી કહે, '૧૫-૨૦ દિવસ થશે.' ત્યારે ભગતજી બોલ્યા, 'હવે પાછા નહીં મળાય, મેં મહારાજને અરજી કરી દીધી છે.'

દિવાળીના દિવસોમાં રવજી ભગત પૂ. માધવપ્રિયદાસજી સ્વામીના સમાચાર સેવક સંતોને પૂછ્યા કરતા. તા. ૨૮ ઓક્ટોબરના રોજ મોડી રાત્રે પૂજ્ય માધવપ્રિયદાસજી સ્વામી વગેરે સંતો ઋષિકેશથી આવ્યા ત્યારે ભગતજી સૂઈ ગયા હતા. વહેલી સવારે ઉઠીને સેવક શ્રુતિવલ્લભદાસજી સ્વામીને કહ્યું, 'માધવપ્રિયદાસજી સ્વામી આવી ગયા?' સેવક કહે, 'હા. મોડી રાત્રે આવ્યા છે અને પાછા ગામડે જવાના છે.' ભગત કહે, 'મારે એમનાં દર્શન કરવાં છે.' શ્રુતિવલ્લભદાસજી સ્વામીએ પૂ. સ્વામીને વાત કરી કે ભગતજી તમને યાદ કર્યા કરે છે. એટલે પૂજામાંથી પરવારીને પૂ. માધવપ્રિયદાસજી સ્વામી રવજી ભગત પાસે પધાર્યા અને ભગત રાજી થતાં પરાણે ચરણસ્પર્શ કરવા લાગ્યા અને જાણે આ છેલ્લું મિલન હોય તેમ બન્ને હાથ જોડીને જય સ્વામિનારાયણ કર્યા અને સ્વામીને વિદાય આપી. ત્યારબાદ સવારની આરતીનાં દર્શન કરવા ધનશ્યામ મહારાજ પાસે આવ્યા. આરતીનાં દર્શન કર્યા. થોડીવાર ભજનમાં બેઠા અને સેવક સંતોને કહ્યું, મને અહીં કાળજીમાં દુઃખે છે. એમ કહી છાતી પર હાથ મૂક્યો. તેથી નરનારાયણદાસજી સ્વામી ભગતજીને તેમના આસને લઈ ગયા. ત્યાં શ્રુતિવલ્લભસ્વામીને કહ્યું, મને અહીં સુવડાવી દો. એટલે ભગતજીને આસનમાં સુવડાવ્યા. ભગતજી સૂતા સૂતા હાથમાં માળા લઈને શ્રીજી મહારાજનું સ્મરણ કરવા લાગ્યા. થોડી જ વારમાં રવજી ભગતની આંખો સ્થિર થઈ ગઈ. માળા કરતા કરતા હાથ નીચે નમી ગયો, માળા હાથમાં જ સ્થિર થઈ ગઈ અને તા. ૨૯/૧૦/૨૦૧૧ના રોજ સવારે ૮:૩૦ કલાકે ભગતજી અક્ષરધામમાં સિધાવી ગયા.

આ રીતે અંત સમય સુધી સંપૂર્ણ સ્વસ્થ રીતે, મહારાજ અને સંતોનાં દર્શન કરીને શ્રીજી મહારાજનું ભજન કરતા કરતા ભગતજી શ્રીજી મહારાજના ધામમાં પધારી ગયા.

એક સેવકનું જીવન ધન્ય બન્યું. કેટલાય સંતોને દિવ્ય પ્રેરણા મળી. શ્રીજીનો સતત યોગ, અખંડ ભજન અને વચનામૃતના ગ્રંથનો જ આધાર લેનારા મુક્તો આજે પણ આ પૃથ્વી ઉપર પધારે છે અને આપણને અલૌકિક અનુભૂતિ કરાવીને પાછા શ્રીજીની સેવામાં બિરાજમાન થાય છે.

એ જળ જોઈ હરિ હરખે છે.

- ડૉ. મુકેશ ભગત

વિશ્વપ્રસિદ્ધ કેમ્બ્રિજ યુનિવર્સિટીમાં અનુસ્નાતકોનો પદવીદાન સમારોહ (Convocation ceremony) સંપન્ન થઈ રહ્યો હતો. સાલ હતી ઈ.સ. ૧૮૫૩. વાણિજ્ય, સંગીત, કલા, વિજ્ઞાન, સાહિત્ય, તબીબી અને તકનીકી વિભાગમાં વિશેષ સિદ્ધિ હાંસલ કરનારનું બહુમાન અને પદવીદાન વિધિ, અમેરીકાના પ્રખર તત્ત્વચિંતક, લેખક, કવિ અને ઇતિહાસવિદ્ શ્રી હેની ડેવીડ થોરોના હસ્તે થઈ રહ્યું હતું. સમારંભના અંતે આદરણીય અતિથિ વિશેષ શ્રી થોરોએ આપેલી શિખામણ સૌને દંગ કરી ગઈ.

“અહીં વર્ષોની સાધના, તપસ્યા ને પરિશ્રમ કર્યા પછી આપ સૌ ભૌતિકવાદી જગતમાં વિશિષ્ટ સિદ્ધિઓ, અગાધ સંપત્તિ, વૈશ્વિક પ્રસિદ્ધિ ને બહુમાનના અધિકારી બનશો એ નિશ્ચિત છે. પરંતુ જો તમારું સદ્ભાગ્ય હશે તો તમને જીવનમાં એવા વ્યક્તિનો યોગ કે સંપર્ક થશે, જેની પાસે તમે જેને ચરમ ઉપલબ્ધિ માની છે, એવી સત્તા, સંપત્તિ, યશ, સાધન-સામગ્રી કે અન્ય આલંબનો નહિ હોય, પરંતુ તેની પાસે બેસતા કે વાત કરતા જ તમને અનુભવ થશે કે તમારી તમામ સિદ્ધિઓ આ પૂર્ણ અસ્તિત્વ આગળ નિરર્થક છે.”

પરમ પૂજ્ય રવજી ભગત સાથેની પ્રથમ મુલાકાતમાં આવો જ અનુભવ મને તા. ૨૨.૫.૨૦૦૬ ના રોજ થયો. MBBS કે MBA ઉપાધિઓ, જ્ઞાન, આવડત, કૌશલ્ય, ચતુરાઈ કે બીજી લૌકિક સિદ્ધિઓ આ પારદર્શક અસ્તિત્વ આગળ સાવ તુચ્છ અનુભવાઈ.

જીવનના વીતેલા વર્ષોમાં દુનિયામાં ડંકો વગાડનારા ભૌતિક અને આધ્યાત્મિક જગતના મહાનુભાવો, માંધાતાઓ, સંપત્તિવાનો, અને લાખોને ડોલાવનારા મણિધરોનો સંપર્ક, સહવાસ ને સમાગમ માણવાની તક મળી હતી.

પરંતુ પૂ. રવજી ભગતના પ્રથમ દર્શને સદ્. નિષ્કુળાનંદ સ્વામીના શબ્દો મુર્તિમાન થઈને વહેતા અનુભવાયા.

“એવા સંત સદા શુભમતિ, જક્ત દોષ નહિ જેમાં રતિ, સૌને આપે હિત ઉપદેશ, એવા સંતને નામું હું શીશ.”

માનવમનની એક વિચિત્રતા અને વિશેષતા છે. એ નવરું પડે ત્યારે કાં તો ભૂતકાળને ખોતરે ને દુઃખી થાય ને કાં તો ભવિષ્યની લમણાઝીકના રવાડે ચડે ને ભયભીત થાય. પ્રતિક્ષણ વર્તમાનને વફાદાર રહીને જીવવું દુષ્કર સાહસ છે. મારા ભૂતકાળમાં ઘટેલા ભયાવહ પ્રસંગને એ દિવસે ૧ વરસ પૂરું થયું હતું. સવારથી ચિત્ત અતિ વ્યાકુળ હતું. એ વખતે સ્ટર્લીંગ હોસ્પિટલમાં હૃદયરોગ વિભાગમાં હું સેવા બજાવતો. પરંતુ એ દિવસે ન કિયામાં, ન

વાચવામાં, ન ફરવામાં, ન કોઈની સાથે બોલવામાં ક્યાંય મન ન લાગે. મોટા મોટા હાથી તણાય એવા સંકલ્પ-વિકલ્પના પૂર ચાલ્યાં. છેવટે બધાથી ત્રાસીને-થાકીને SGVP ના સંત નિવાસમાં બિરાજેલા શ્રીધનશ્યામ મહારાજના દર્શને દોડ્યો.

પણ ભગવાનેય સીધા તો આપણી જોડે બોલતા નથી. “સહજાનંદમ” ના એ મંદિરમાં બપોરના ચાર વાગે પ્રવેશ્યો. અને ત્યાં જમણા ખુણામાં સફેદ ગાદી પર હરિલીલામૃત ગ્રંથમાં માથુ નાખીને શ્વેત વસ્ત્રધારી વયોવૃદ્ધ પાર્ષદને જોયા. આશા બંધાણી. એ બાજુ ખેંચાયો. બાજુમાં બેસી ગયો. ન હું એમને ઓળખું કે ન એ મને ઓળખે. મેં તેમનો ચરણ સ્પર્શ કર્યો એટલે જાણે સમાધિ ભંગ થયા હોય, તેમ ઝબકી ને મારી સામે જોયું. તરત મેં પ્રશ્ન પૂછ્યો, “સંકલ્પ-વિકલ્પના તાપથી તપેલા વિહવળ અંતઃકરણ ને શાંત-શિતળ કરવાનો ઉપાય શું છે?”

કરુણાભરી નજરે મારી સામે જોતા એ બોલ્યા, “જ્યાં સુધી દેહભાવ રૂપી લોચો ભેગો છે, ત્યાં સુધી ક્યાંથી સુખ થાય? પોતાને દેહથી નોખા માનીને ભગવાનનો આશરો દ્રઢ થાય તો પાર પડાય, બાકી તો ઈન્દ્રીયો અંતઃકરણરૂપ માયાનો કજિયો ક્યાંય સુખ લેવા દે એવો નથી. આ મનુષ્યદેહ મળ્યો છે ને આવો યોગ થયો છે, તો બીજા ડોડ મુકીને ભગવાન ભજવામાં જ માલ છે.”

આટલું કહીને એમના જમણા હાથે મારું કાંડુ પકડ્યું ને ચમત્કાર !! આખા શરીરમાં જેમ વીજળી પસાર થાય અને ઝટકો લાગે એવો શીતળતાનો શેરડો નખ-શિખ પ્રસર્યો. એ પાર્ષદ હતા પૂ. રવજી ભગત. તે દિવસથી સાચા સંતના યોગથી અંતરમાં અખૂટ બળ રહેવા લાગ્યું. શ્રીજી મહારાજે મોક્ષમાર્ગ કે આધ્યાત્મિક સ્થિતિની સિદ્ધિ માટે સમજણને પ્રાધાન્ય આપ્યું છે. અને કહ્યું છે કે ત્યાગી-ગૃહીનો કોઈ મેળ નથી. જેની સમજણ મોટી, તે મોટો(વયનામૃત : વરતાલ-૨૦). પરંતુ પૂ. રવજી ભગતના સમાગમ પછી તો ત્યાગીમાં પણ ભગવાધારી કે શ્વેતાંબર વસ્ત્રધારી એનો પણ કોઈ મેળ નથી એવો વિશ્વાસ દૃઢ થયો. પાર્ષદ પંક્તિમાં પણ બલ્લસ્થિતિના ઉચ્ચ ગૌરી શિખરો સર કરી શકાય છે, એવી પ્રતીતિ તેમના દર્શને સતત આવતી.

અખંડ ભગવદ્પરાયણ પૂ. રવજી ભગતની કેટલીક લાક્ષણિકતાઓ મનમાં-હૃદયમાં-જીવમાં ધર કરી ગઈ છે:

કથાવાર્તાની આસક્તિ :

કથાશ્રવણ કરતી વખતે, જાણે કથાના પ્રત્યેક શબ્દે

અમૃતનો આસ્વાદ લેતા હોય તેવી પ્રખર આસક્તિ સાથે તેઓને કથા સાંભળતા સૌએ અનુભવ્યા છે. જમતી વખતે થાળીમાં કોઈ ખોબો ભરીને ધૂળ નાંખે ને જેવું વસમું લાગે (ગ.પ્ર-૪૪) એવું વસમું પૂ. રવજી ભગતને જ્યારે કથામાં વિક્ષેપ કરાવીએ ત્યારે લાગતું. “વચનામૃતનો ગ્રંથ” તો એમનો પ્રાણ હતો. જૂની દેવનાગરી લિપિમાં હિન્દી ભાષામાં મોટા કાળા અક્ષરે સળંગ ફકરામાં લખાયેલી એ વચનામૃતની પ્રત એમની જીવનદોરી અને જીવનમૂડી હતી. વચનામૃત વાંચવાનું સૌને ગમે, પણ માપમાં. એક વચનામૃત તો બહુ થયું. બે વંચાય તો તો જાણે આજે મહારાજને પામી લીધા એવો ભાવ થાય. પરંતુ પૂ. રવજી ભગત તો કલાકો સુધી “વચનામૃત” માંથી માથું ઉંચું ન કરે એવા દર્શન હજાર વાર કર્યા છે. હજી સમજાતું નથી કે એમને એમાંથી શું મળતું હશે? પણ એક વાત સમજાય છે કે “વચનામૃત” નો ગ્રંથ એમની આગળ સોળે કળાએ ખુલતો અને ખીલતો. જ્યારે એ વાત કરતા ત્યારે વચનામૃતના શબ્દો સરળ બનીને મર્મસહિત પ્રગટ થતા.

ભગવાન સિવાય ક્યાંય આસક્તિ નહિ -

સદ્ગુરુ ગુણાતીતાનંદ સ્વામી ત્યાગીને બંધાવાના ચાર સ્થાન ગણાવે છે : ક્રિયા-સ્થાન-પદાર્થ કે ચેલા. પૂ. રવજી ભગત આમાંથી બાકાત હતા. એમની વ્યક્તિગત મૂડીમાં બે જોડ ધોતિયા-ગાતરીયા, ગરણું, પાણીનો લોટો, જમવાનું પત્તર, પૂજા, મોટા મણકાવાળી માળા ને મંદિરમાં બેસવાનું ધોળું આસન. ન એમનું કોઈ સ્થાન, ન કોઈની પાસે અપેક્ષા ન એમના કોઈ પટ્ટશિષ્ય ન કોઈ ચેલા. છતાં સંત આશ્રમનાં તમામ સંતો એમની પાસે દોડી દોડીને અલૌકિક બળ અને પ્રેમ મેળવતા. ગુરુદેવ પૂ. માધવપ્રિય સ્વામીએ તેમના અંતિમ સંસ્કારની સભામાં જ્યારે વાત કરી કે પૂ. રવજી ભગતે ૮૩ વર્ષની ઉંમરમાં કોઈ વસ્તુ કે વાત માટે માંગ, આગ્રહ કે અપેક્ષા રાખી નથી. શ્રીહરિએ જણાવેલા પ્રાંચ વર્તમાનમાં સંપૂર્ણ સારધાર એવા એ એકાંતિક ભક્ત હતા. ” આ વાત સાંભળીને હૈયું અહોભાવથી ભરાયું. જેમ નદી સમુદ્રને વિશે લીન થાય કે સતી કે પતંગ અગ્નિને વિશે બળે (ગ.મ.-૫૦) તેમ જેમણે પોતાનું અસ્તિત્વ પૂર્ણપણે પ્રભુમાં ઓગાળી કાઢ્યું હોય તો આ ઘટના સંભવ બને, સહજ બને.

એમને કેડનો દુઃખાવો શરૂ થયો. ગુજરાતના મણકાના જાણીતા ડોક્ટર પાસે એમની સારવાર શરૂ કરાવી. જમીન પર જ કાયમ તેઓ બેસતા. હવે તેમને ખુરશીમાં બેસવું જરૂરી બન્યું. તેમના માટે એક સારી આરામદાયક ખુરશી બનાવીને હું મંદિરમાં સંધ્યા આરતી વેળાએ ગયો. ખુરશી બતાવીને બેસવા કહ્યું. પણ

જેવી ખુરશી જોઈ કે તરત જ એટલા બધા દુઃખી અને વ્યથિત થયા કે જાણે કોઈ મોટો અપરાધ થઈ ગયો હોય. બેસાડ્યા તો પરાણે બેઠા તો ખરા પણ શૂળ પર બેસતા હોય તેટલી વેદના, ગ્લાનિ ને ઉદાસી ચહેરા પર સ્પષ્ટ તરવરતી દેખાઈ. વારેવારે કહે “મને સાદી ખુરશી વધુ ફાવે છે. આ પાછી લઈ જાવ.”

પૂ. બ્રહ્મ સ્વામી બાજુમાં હતા, તેઓ મને બાજુમાં લઈ જઈને કહે, “તમે ભગતને કહો કે આ ખુરશી પ્રસાદીની કરાવવાજ લાવ્યા છીએ. હવે પાછા લઈ જઈશું તો જ તેમને નિરાંત થશે.” અને આવું કહ્યું ત્યારે તેમને કળ વળતી જોઈ.

દર્શન આસક્તિ-

તમામ પ્રકારના વિષયોમાંથી વૈરાગ્ય પામીને કેવળ ભગવાનમાં રાગ થવો દુષ્કર છે. પરંતુ પૂ. રવજી ભગત જ્યારે સંત નિવાસના ઘનશ્યામ મહારાજ પાસે આવતા ત્યારે મૂર્તિ સામે, પોતે મૂર્તિ બનીને સ્થિર થઈ જતા. એકીટસે જાણે અમૃતપાન કરી રહ્યા હોય એમ મહારાજના અંગે-અંગને “કુશળકુંવરબા” ની પેઠે વૃત્તિ પલટાવીને અંતરમાં ઉતારતા. તેઓને ખાતાં-પીતાં-સૂતાં-હાલતાં-ચાલતાં મહારાજ પ્રત્યક્ષ હતા. તેમના દર્શન કરતી વખતે જ્યારે તેમને દંડવત્ કરીએ તો નારાજ થઈ જતા ને કહે, “દંડવત્ ન કરવા.” એ વખતે હું કહેતો, “સંતના હૃદયમાં ભગવાન છે. એણે ભગવાનને વશ કર્યા છે. હું એ ભગવાનને દંડવત્ કરું છું. આ વાત સાચી છે કે ખોટી.?”

ત્યારે પકડમાં આવેલા જાણીને ભોળાભાવે તેઓ અનેકવાર બોલી ઉઠેલા છે, “હા, સાધુમાં ભગવાન તો ભેળા હોય જ. એવા સાધુને નમે તો ભગવાનને નમ્યા કહેવાય.” સાચા સાધુ ભગવાન આપે કે ભગવાન પરાયણ બનાવે.

શાસ્ત્રોમાં, કથા-પારાયણોમાં કે કીર્તનમાં સંત મહિમાની વાતો બહુ વાંચી, સાંભળી ને કરી હતી. પરંતુ પૂ. રવજી ભગતના દર્શન-સમાગમથી સાચા સંતની મૂર્તિનું તાદૃશ ચિત્ર બન્યું ને નિષ્કુળાનંદ સ્વામીની ચોસઠ પદીનું આ પદ સાકાર થતું અનુભવાયું છે.

જેનુ તન મન માન્યું ત્યાગે રે, ભક્તિધર્મ ભાવે છે,
જેના વચન વીંટયા વૈરાગે રે, અંતરમાંથી આવે છે.
શીલ સંતોષને વળી શાંતિ રે, એમાં રહીને બોલે છે,
ધીરજતા કહી નથી જાતી રે, જ્ઞાન ધ્યાનમાં ડોલે છે...
એવા સંત સહુના સગા રે, પરઉપકારી પૂરા છે,
જેના દિલમાં નહીં કોઈ દગા રે, સત્ય વાતમાં શૂરા છે.
વળી હેત ઘણું છે હૈયે રે, આંખે અમૃત વસે છે,
નિષ્કુળાનંદ શું કહીએ રે, એ જન જોઈ હરિ હરખે છે
હા જેને જોઈને સ્વયં શ્રીહરિને હરખવાનું મન થાય એવા
પાર્ષદવર્ય શ્રી રવજી ભગતના ચરણમાં કોટિ વંદન.

સમાચાર દર્શન

શ્રીમદ્ ભાગવત કથા- હરિદ્વાર

કચ્છ આથમણા સુખપરના અને હાલ વર્ષોથી મોમ્બાસામાં સ્થિર થયેલા કચ્છ સમાજના અગ્રણી અક્ષરનિવાસી હરિભક્ત શ્રી કરશન પ્રેમજી ભુડીયાની પવિત્ર સ્મૃતિમાં, સુરેશભાઈ ભુડીયા અને લલિતભાઈ ભુડીયાના સમસ્ત પરિવાર દ્વારા હરિદ્વાર સત્પરિ-સ્વામિનારાયણ ઘાટ, ગંગાજીના પુનિત કિનારે પ.પૂ સદ્ગુરુવર્ય શાસ્ત્રી શ્રી માધવપ્રિયદાસજીસ્વામીના વ્યાસાસને તા. ૧૫ થી ૨૧ ઓક્ટોબર દરમિયાન શ્રીમદ્ ભાગવત સમાહનું આયોજન થયું હતું.

કથાના પ્રારંભે હરિદ્વારના વિશાળ માર્ગ ઉપર ભવ્ય શોભાયાત્રા કાઢવામાં આવી હતી. શણગારેલા રથમાં ઠાકોરજી સાથે કથાના વક્તાશ્રી માધવપ્રિયદાસજી સ્વામી તથા મહામંડલેશ્વર સોહમ્ પીઠાધિપતિ પ્રેમાનંદજી મહારાજ બીરાજમાન થયા હતાં. સાથે હરિદ્વાર — ઋષિકેશથી મોટી સંખ્યામાં સંતો, ભાગવત પોથી મસ્તકે ધારણ કરતી બહેનો વગેરે જોડાયા હતાં. સાથે શ્રીસ્વામિનારાયણ આશ્રમના મંહત શ્રી હરિવલ્લભદાસજી સ્વામી, બાળયોગી માધવાનંદજી મહારાજ, યોગેશ્વરદાસજી મહારાજ, શુકદેવજી મહારાજ, શ્રી પ્રણવાનંદજી મહારાજ રવિન્દ્રાનંદજી મહારાજ તથા નારાયણગિરી મહારાજ વગેરે જોડાયા હતાં. આ ઉપરાંત દેશ-વિદેશથી પધારેલા હરિભાઈ કેશરાભાઈ હાલાઈ, આર.આર.પટેલ, રામજી શિવજી હીરાણી, લક્ષ્મણભાઈ વરસાણી, કાનજીભાઈ દેવજીભાઈ પિંડોરીયા, લાલજી વાલજી હીરાણી, વીરજી માવજી હીરાણી વગેરે જોડાયા હતાં. આ પ્રસંગે શાસ્ત્રી હરિવલ્લભદાસજી સ્વામી સંચાલિત શ્રી સ્વામિનારાયણ આશ્રમમાં શાસ્ત્રી શ્રીમાધવપ્રિયદાસજી સ્વામીની પ્રેરણાથી હૈદરાબાદના જીવરામભાઈ પટેલ દ્વારા અ.નિ. માતૃશ્રી દિવાળીબેનની સ્મૃતિમાં જુદા જુદા આશ્રમોમાં વસતા સાધુ સંતોને ભોજન તથા દરેકને દક્ષિણા આપવામાં આવી હતી.

આ સમયે છારોડી ગુરુકુલમાં ગૌશાળાની સેવા કરતાં શાસ્ત્રી માધવચરણદાસજી સ્વામી તથા ગોવિંદપ્રસાદ સ્વામી અમદાવાદ ગુરુકુલથી હરિદ્વાર સુધી પગપાળા યાત્રા પુરી કરી હરિદ્વાર પહોંચતા પ.પૂ સદ્ગુરુવર્ય શાસ્ત્રી શ્રી માધવપ્રિયદાસજીસ્વામીના તથા સાથેના અન્ય સંતોના હાથે ગંગાજીમાં પૂજ્ય જોગી સ્વામીનાં અસ્થિ શાસ્ત્રોક્ત વિધિથી વૈદિક મંત્રો સાથે પધરાવવામાં આવ્યા હતા. ત્યારબાદ બદ્રીનાથ કેદારનાથ વગેરે તીર્થસ્થાનોમાં પણ અસ્થિ વિસર્જન કરવામાં આવ્યા હતાં. આ ઉપરાંત પ.ભ. જીવરામભાઈના માતૃશ્રી દીવાળી બેનના અસ્થિ વિસર્જનનો વિધિ ઋષિકુમારો દ્વારા કરવામાં આવ્યો હતો.

ગંગાજી સ્વચ્છતા અભિયાન :-

ઋષિકેશમાં પરમાર્થ નિકેતન આશ્રમ પાસે વહેતી ભવ્ય ભાગીરથીની આરતીના સમયે પરમાર્થ નિકેતન આશ્રમના અધ્યક્ષ શ્રી ચિદાનંદજી મહારાજ (મુનિજી)એ ઘોષણા તરીકે ગંગાજી સ્વચ્છતા અભિયાન દ્વારા દિપાવલી મહોત્સવ અનોખી રીતે ઉજવીએ. મુનિજી દ્વારા ગંગાજી સ્વચ્છતા અભિયાનમાં શાસ્ત્રી માધવપ્રિયદાસજી સ્વામી તથા સાથેના સં

ઋષિકેશમાં પરમાર્થ નિકેતન આશ્રમ પાસે વહેતી ભવ્ય ભતો, શામજી ભગત, કનુ ભગત તથા ઋષિકુમારો પણ જોડાયા હતા. પૂ. માધવપ્રિયદાસજી સ્વામીએ જણાવ્યું હતું કે ખરેખર આ ગંગાજી સ્વચ્છતા અભિયાન દ્વારા ગંગાજીની સાચી પૂજા છે અને જે સ્વચ્છતા અભિયાન ચાલી રહ્યું છે તે દિપાવલી ઉત્સવ છે. પરમાર્થ નિકેતનના ૧૫૦ જેટલા ઋષિકુમારો પણ આ અભિયાનમાં જોડાયા હતા.

પાર્ષદ રવજી ભગતની શ્રદ્ધાંજલિ સભા :-

તા. ૧૩ નવેમ્બરના રોજ શ્રી સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલ, અમદાવાદ ખાતે પૂ. રવજી ભગતની શ્રદ્ધાંજલિ સભાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું. પ. પૂ. સદ્ગુરુવર્ય શાસ્ત્રી શ્રી માધવપ્રિયદાસજી સ્વામી, પૂ. સદ્ગુરુ પુરાણી શ્રી ભક્તિપ્રકાશદાસજી સ્વામી, પૂ. સદ્ગુરુ પુરાણી શ્રી બાલકૃષ્ણદાસજી સ્વામી અને પ.પૂ. સદ્ગુરુ શ્રીહરિદાસજી સ્વામીએ પૂ. રવજી ભગતનાં સંસ્મરણો યાદ કરીને શ્રદ્ધાંજલિ અર્પણ કરી. આ ઉપરાંત પૂ. સંતદાસજી સ્વામી (મુંબઈ), પૂ. ધર્મસ્વરૂપદાસજી સ્વામી (વડતાલ) પૂ. ધર્મસ્વરૂપદાસજી સ્વામી (સારંગપુર), પૂ. નીલકંઠ સ્વામી (પીપલાણા), પૂ. રામસ્વામી (ગાંધીનગર ગુરુકુલ), પુરાણી ધર્મપ્રકાશદાસજી સ્વામી (વડોદરા), પૂ. નારાયણસેવાદાસજી સ્વામી (હરિયાણા), શાસ્ત્રી પ્રેમસ્વરૂપદાસજી સ્વામી (બોટાદ), ડૉ. મુકેશ ભગત તથા જૂનિયર કે. લાલ વગેરે સંતો-મહાનુભાવોએ પધારીને ભગતજીની પ્રતિમાને શ્રદ્ધાસુમન અર્પણ કર્યા.

પુરાણી પ્રેમપ્રકાશ પ્રાથમિક શાળાનું ખાતમૂહૂર્ત :-

ગુરુકુલ પરિવારના માતૃસમાન વાત્સલ્યમૂર્તિ પ. પૂ. પુરાણી સ્વામી શ્રી પ્રેમપ્રકાશદાસજી સ્વામીની જન્મભૂમિ ખડખડ (તાલુકો-વડિયા, જિલ્લો- અમરેલી)માં તા. ૦૩/૧૦/૨૦૧૧ના રોજ પ. પૂ. સદ્ગુરુવર્ય શાસ્ત્રી શ્રી માધવપ્રિયદાસજી સ્વામીની પ્રેરણા અને શુભ સંકલ્પથી પૂ. સદ્ગુરુ ભક્તિપ્રકાશદાસજી સ્વામીના વરદ હસ્તે 'પ્રેમપ્રકાશ પ્રાથમિક શાળા'નું ખાતમૂહૂર્ત થયું હતું.

આ પ્રસંગે પૂ. સદ્ગુરુ પુરાણી શ્રી શ્રીહરિદાસજી સ્વામી વગેરે સંતો તેમજ વડિયા સ્વામિનારાયણ મંદિરથી પૂ. રામકૃષ્ણદાસજી સ્વામી તથા પૂ. શાસ્ત્રી શ્રી આનંદ સ્વામી પણ પધાર્યા હતા.

શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર પુરસ્થરણ મહોત્સવ(કુંડળ) :-

શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર- કુંડળ ધામ ખાતે પ. પૂ. સદ્ગુરુ જ્ઞાનજીવનદાસજી સ્વામીના અધ્યક્ષ સ્થાને શ્રી હરિચરિત્રામૃતસાગર મહોત્સવ ભવ્ય રીતે ઉજવાયો. આ સમસ્ત ઉત્સવના કેન્દ્રસ્થાને ગ્રંથરાજ શ્રી હરિચરિત્રામૃતસાગર રહ્યો હતો. શ્રી હરિચરિત્રામૃતસાગરને આ ઉત્સવનો પ્રાણ કહી શકાય. આ ગ્રંથ વિશ્વની અજોડ કૃતિ છે. આ ગ્રંથમાં આધારાનંદ સ્વામી રચિત ૯૮૦૦૦ ચોપાઈઓ છે. આધારાનંદ સ્વામીનો સંકલ્પ ૧ લાખ ચોપાઈઓ રચવાનો હતો. પરંતુ ભગવાન શ્રીહરિની જ કોઈ અકળ ઈચ્છાથી આ ગ્રંથ અપૂર્ણ રહ્યો. સદ્ગુરુ જ્ઞાનજીવનદાસજી સ્વામીએ ૪૫૦૦ ચોપાઈઓની રચના કરી આ ગ્રંથની પૂર્તિ કરી છે. જેમાં મૂળ ગ્રંથમાં જે ભાષા પ્રવાહ છે એ જ ભાષા પ્રવાહને જાળવી રાખવાનો પ્રશંસનીય પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે. ગાંધીનગર સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલના સંસ્થાપક શાસ્ત્રી શ્રી હરિપ્રકાશદાસજી સ્વામીને ઘણા વર્ષોથી આ ગ્રંથ પ્રકાશિત કરવાની ઈચ્છા હતી. વર્ષો પહેલાં એમણે આ ગ્રંથનો સાર પ્રકાશિત કરેલો. સંપ્રદાયના મૂર્ધન્ય વિદ્વાન સંત સદ્ગુરુ જ્ઞાનપ્રકાશદાસજી સ્વામીએ મૂળ ગ્રંથ ઉપરથી સરળ ગુજરાતી ભાષાંતર કરેલું. જે સંપ્રદાયમાં અત્યંત આવકારદાયક થયેલું.

મૂળ ગ્રંથના કેટલાક ભાગો અપ્રાપ્ય હતા. કુંડળના બ્રહ્મસ્વામી વગેરે સંતોના અથાગ પ્રયાસને અંત એ ભાગો વડતાલની જૂની લાયબ્રેરીમાંથી પ્રાપ્ત થયા. આ વિશાળ ગ્રંથનું અને તેના ભાષાંતરનું પ્રકાશન ખરેખર ભગીરથ પ્રયાસ ગણાય. આ ભગીરથ કાર્યને પૂર્ણ કરનાર શાસ્ત્રી જ્ઞાનપ્રકાશદાસજી સ્વામી અને આ કાર્યના પ્રેરક જ્ઞાનજીવનદાસજી સ્વામી તથા તેમના મંડળને જેટલા અભિનંદન આપીએ તેટલા ઓછા છે.

શ્રીહરિચરિત્રામૃતસાગર ખરા અર્થમાં ગ્રંથરાજ છે. હિન્દી કે સંસ્કૃત સાહિત્યમાં એક મહાભારતને બાદ કરતાં આ ગ્રંથ અજોડ છે. આ ગ્રંથરાજના આત્મા કે પ્રાણ સર્વોપરિ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણ છે. સદ્ગુરુ આધારાનંદ સ્વામીના અંતરમાં ભગવાન સ્વામિનારાયણ પ્રત્યે જે અસાધારણ પ્રેમ છે તેમાંથી આ ગ્રંથમાં ઉદ્ભવ્યો છે. સાહિત્યની દૃષ્ટિએ એક જ મહાનાયકને કેન્દ્રમાં રાખીને લખાયો હોય એવો વિશાળ ગ્રંથ આ સિવાય બીજો નથી. સદ્ગુરુ આધારાનંદ સ્વામીની આ રચના અત્યંત મધુર, શાંત અને પ્રાસાદિક ગુણોથી ભરેલી છે. આ ગ્રંથમાં પ્રસંગોપાત આવતા ઉપદેશો અત્યંત રસાળ અને સરળતાથી હૃદય સોંસરવા ઉતરી જાય તેવા છે. સદ્ગુરુ આધારાનંદ સ્વામીએ આ ગ્રંથમાં ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણનું સર્વોપરિપણું સુંદર રીતે પ્રતિપાદિત કર્યું છે.

આટલા વિશાળ ગ્રંથને પ્રકાશિત કરવો એ તો ભગીરથ કાર્ય છે જ, પરંતુ હજારો લોકો ગ્રંથનું પઠન-પાઠન કરતા થાય એ એથી વિશેષ મહત્વનું છે. પૂ. જ્ઞાનસ્વામીએ આ ગ્રંથના સેંકડો પાઠ કરાવી એ કાર્ય સિદ્ધ કર્યું છે. આ ગ્રંથના પાઠથી હજારો મુમુક્ષુઓના અંતરમાં શાંતિ મળશે અને એમના મનોરથ ફળશે એમાં કોઈ શંકા નથી. સ્વામિનારાયણ સંપ્રદાયમાં સદ્ગુરુ અને સદ્ગ્રંથોનું ગૌરવ જેટલું જળવાશે તેટલો જ સંપ્રદાય વિશેષ ઉજળો બનશે.

'સદ્ગુરુ વંદના' મહોત્સવ ઉપક્રમે સત્સંગ વિચરણ :-

સદ્ગુરુ વંદના મહોત્સવ ઉપક્રમે અનેક ગામડાઓમાં ભક્તજનો ૧૦૮ કલાકની ધૂન કરી રહ્યા છે. ઊના પાસે અંબાડા ઝોનના ભક્તજનો દ્વારા તા. ૪/૧૧/૧૧નાં રોજ ૧૦૮ કલાકની ધૂન સંપન્ન થતા પૂ. કૃષ્ણજીવનદાસજી સ્વામી, પૂ. ભક્તિવેદાંતદાસજી સ્વામી, પૂ. વેદાંતસ્વરૂપદાસજી સ્વામી વગેરે સંતો પધાર્યા હતા. આ ધૂનમાં અંબાડા, વાજડી, વાવરડા, કાંધી, ભાયા, ઉગલા, ભડીયાદર અને મોતીસર વગેરે ગામનાં ભક્તજનો જોડાયા હતા. આ પ્રસંગે રાત્રે અંબાડા મુકામે સ્નેહમિલન તથા સભાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ પ્રસંગે હિરાવા, દુધાળા, ધોકડવા, નારીયેળીમોલી, લુવારીમોલી, કાકીડીમોલી, નીંગાળા, ત્રાકુડા, બારમણ, રૂગનાથપુર, પીઠવડી, માંડવધાર વગેરે ગામોમાં પણ સંતો પધાર્યા હતા.

પૂ. કૃષ્ણજીવનદાસજી સ્વામી (અથાણાવાળા) સ્મૃતિ મહોત્સવ (વડતાલ) :-

અ.નિ. પ. પૂ. કૃષ્ણજીવનદાસજી સ્વામી (અથાણાવાળા)ની પવિત્ર સ્મૃતિમાં વડતાલ ધામ ખાતે પ. પૂ. ધ. ધૂ. આચાર્ય શ્રી રાકેશપ્રસાદજી મહારાજના અધ્યક્ષ સ્થાને તથા પ. પૂ. વિષ્ણુપ્રકાશદાસજી સ્વામીની પ્રેરણાથી દિવ્ય સ્મૃતિ મહોત્સવ ઉજવાયો. પ. પૂ. કૃષ્ણજીવનદાસજી સ્વામીએ આજીવન વડતાલ ધામમાં રહી ભજન અને સેવાની ધૂણી ધખાવી હતી. પૂ. સ્વામીના સાધુતાસભર જીવનથી અનેક ભક્તો આકર્ષાયા હતા. ભગવાનના અખંડ સ્મરણથી પૂ. સ્વામીનું જીવન દિવ્ય બની ગયું હતું. સ્મૃતિ મહોત્સવ અંતર્ગત શ્રીમદ્ સત્સંગિજીવન સત્સંગ પારાયણનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. જેમાં શાસ્ત્રી શ્રી હરિપ્રકાશદાસજી સ્વામીએ પોતાની રસાળ શૈલીમાં કથામૃતનું પાન કરાવ્યું હતું. આ પ્રસંગે પ. પૂ. સદ્ગુરુવર્ય શાસ્ત્રી શ્રી માધવપ્રિયદાસજી સ્વામી તથા પ. પૂ. સદ્ગુરુ પુરાણી શ્રી બાલકૃષ્ણદાસજી સ્વામી એ સંતમંડળ સાથે પધારી કથાવાર્તાનો લાભ આપ્યો હતો.

દશાબ્દિ મહોત્સવ, સંસ્કાર ધામ (ધાંગધ્રા) :-

શ્રી સંસ્કાર ધામ (ધાંગધ્રા)ના આંગણે તા. ૫ થી ૧૧ નવેમ્બર દરમિયાન દશાબ્દિ મહોત્સવ ઉજવાયો. ગુરુકુલના સંસ્થાપક પ. પૂ. સદ્ગુરુ રામકૃષ્ણદાસજી સ્વામીના અધ્યક્ષ સ્થાને વિવિધ ધાર્મિક, સામાજિક તેમજ શૈક્ષણિક આયોજનોથી સભર આ ઉત્સવ ઉજવાયો. મહોત્સવમાં ધામ ધામથી અનેક સંતો તથા ભક્તોએ પધારી કથાવાર્તાનો લાભ લીધો હતો. આ પ્રસંગે પ. પૂ. સદ્ગુરુવર્ય શાસ્ત્રી શ્રી માધવપ્રિયદાસજી સ્વામી, પ. પૂ. સદ્ગુરુ પુરાણી શ્રી ભક્તિપ્રકાશદાસજી સ્વામી તથા પ. પૂ. સદ્ગુરુ પુરાણી શ્રી બાલકૃષ્ણદાસજી સ્વામીએ સંતમંડળ સાથે પધારી કથાવાર્તાનો લાભ આપ્યો હતો.

ભારતીય જાદુગર સમ્મેલન :-

અમદાવાદ કર્ણાવતી ક્લબ ખાતે ભારતભરના શ્રેષ્ઠ જાદુગરોનું સંમેલન જાદુ સમ્રાટ કે.લાલના નેતૃત્વ નીચે યોજાયું હતું. તેના ઉદ્ઘાટક તરીકે પ.પૂ. સદ્ગુરુ પુરાણી શ્રી બાલકૃષ્ણદાસજી સ્વામી રહ્યા હતા. જ્યારે સમાપનમાં પ. પૂ. શાસ્ત્રી શ્રી માધવપ્રિયદાસજી સ્વામીએ ખાસ હાજરી આપી હતી. દેશ ભરના ૪૫૦ ઉપરાંત જાદુગરો અને અન્ય મહાનુભાવોની ઉપસ્થિતિમાં જાદુ સમ્રાટ કે. લાલનું અને જુનિયર કે. લાલ હસુભાઈનું પ. પૂ. શાસ્ત્રી શ્રી માધવપ્રિયદાસજી સ્વામીએ શાલ ઓઢાડી સન્માન કર્યું હતું.

શ્રીમદ્ ભાગવત કથા (ભડીયાદ) :-

શ્રી સ્વામિનારાયણ નૂતન મંદિર, ભડીયાદના મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ પ્રસંગે શ્રીમદ્ ભાગવત કથાનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. દર્શનમૂના વિદ્યાર્થી સંત પૂ. હરિકૃષ્ણદાસજી સ્વામી તથા પૂ. હરિઓમ સ્વામીના વ્યાસાસને યોજાયેલ કથામાં ધોલેરા મંદિરના કોઠારી શ્રી હરિકેશવદાસજી સ્વામીના આમંત્રણને માન આપી પ. પૂ. સદ્ગુરુવર્ય શાસ્ત્રી શ્રી માધવપ્રિયદાસજી સ્વામીએ ભડીયાદ પધારી કથાવાર્તાનો લાભ આપ્યો હતો.

પ. પૂ. જોગી સ્વામીની સ્મૃતિમાં ૧૦૮ કલાકની ધૂન કરનાર ગામોની યાદી

૦૮૨ ધોકડવા	૦૮૩ અમદાવાદ - ભાનુચંદ્ર રતિલાલ પટેલ પરિવાર	૧૦૩ હીરાપુરા તથા દેવપુરા
૦૮૩ આંબાવડ	૦૮૪ અમદાવાદ - ભક્તિ મહિલા મંડળ	૧૦૪ બગડ, સત્સંગ મંડળ
૦૮૪ ગીરગઢડા	૦૮૫ મેમનગર - મહિલા મંડળ	૧૦૫ રાજપુત કન્યા છાત્રાલય, ધંધુકા
૦૮૫ ભાચા	૦૮૬ ગુરુકુલ, મેમનગર - વડિલ હરિભક્તો	૧૦૬ નારાયણપુરા તથા કડી
૦૮૬ જુના ઉગલા	૦૮૭ ધરમપુર	૧૦૭ મોટા અંકેવાળીયા - સત્સંગ મંડળ
૦૮૭ ફાટસર - બહેનોનું મંદિર	૦૮૮ વિસતપુરા - સત્સંગ મંડળ	૧૦૮ મોટા અંકેવાળીયા - મહિલા મંડળ
૦૮૮ ત્રાકુડા	૦૮૯ વિસતપુરા - મહિલા મંડળ	૧૦૯ અરોડા
૦૮૯ નીંગાળા - મહિલા મંડળ	૧૦૦ મણીપુરા	૧૧૦ હિંમતનગર
૦૯૦ મુંબઈ - સત્સંગ મંડળ, વાશી	૧૦૧ ખંડેરાવપુરા તથા મેડા	
૦૯૧ અમદાવાદ - ગોપીનાથ યુવક મંડળ	૧૦૨ ગોવિંદપુરા	
૦૯૨ બાપુનગર - મહિલા સંસ્કાર કેન્દ્ર		

ફરેણી પધારશો...

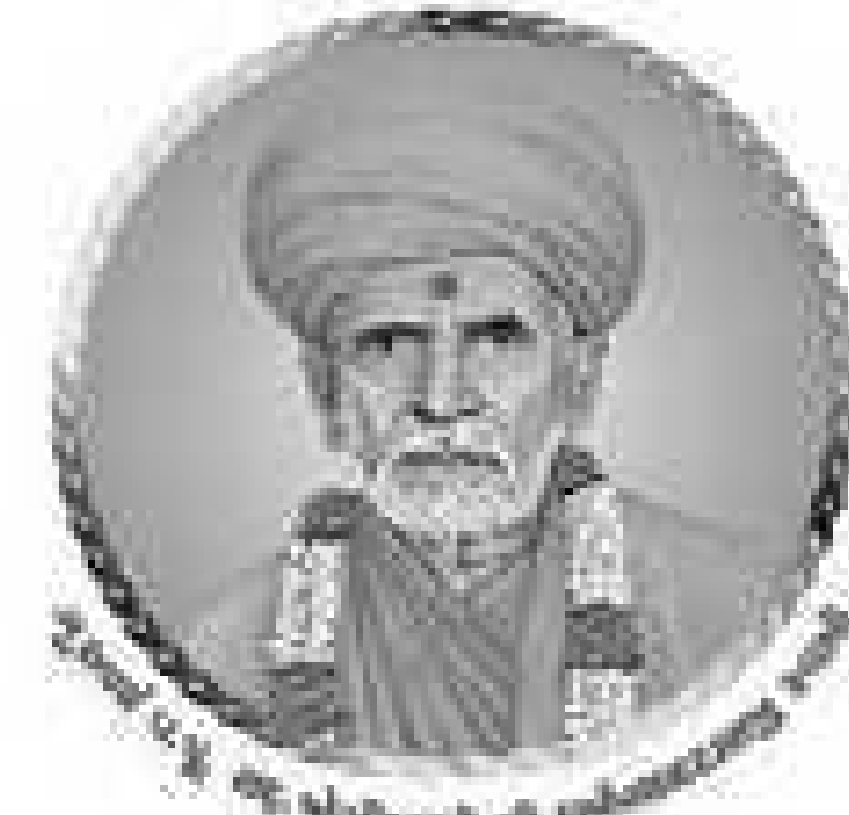
શ્રી સહજાનંદ સંસ્કાર ધામ મહામંત્રપીઠ - ફરેણી આયોજીત

મહોત્સવ દિપાવશો...

વડતાલ શ્રી લક્ષ્મીનારાયણદેવ પીઠાધિપતિ પ.પૂ.ધ.ધુ. ૧૦૦૮ આચાર્ય શ્રી રાકેશભસાદજી મહારાજશ્રીની આજ્ઞાથી

શ્રી સ્વામિનારાયણ મહામંત્ર પ્રાગટ્ય અંતર્રાષ્ટ્રિય મહોત્સવ

મહોત્સવ અધ્યક્ષશ્રી પ.પૂ.ધ.ધુ. ૧૦૦૮ આચાર્ય શ્રી રાકેશભસાદજી મહારાજ

પ્રારંભ
માગશર વદિ-૯
તા. ૧૯-૧૨-૨૦૧૧
સોમવાર

પૂર્ણાહુતિ
પોષ સુદિ-૧
તા. ૨૫-૧૨-૨૦૧૧
રવિવાર

દિવ્ય આયોજનો

- મહામંત્ર પ્રાગટ્ય વિશિષ્ટ મહોત્સવ
- વિદ્વાન સંતોની વ્યાખ્યાનમાળા અને પૂજન
- ૧૦૮ કુંડી સ્વામિનારાયણ મહામંત્ર જપાયજા
- રામાનંદસ્વામી ચરિત્ર દર્શનમ્ (પ્રદર્શન)
- ૨૧૦ કલાક અખંડધૂન
- ૨૧૦ સંહિતા પારાયણ
- ગૌસેવા - ગૌપૂજન
- સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ
- મહા અભિષેક
- મહા અજકૂટોત્સવ
- સમાહ પારાયણ
- દિવ્ય મહાપૂજા
- હાલભોજન
- હાલ સુવામંચ
- મહિલા મંચ
- મેડીકલ કેમ્પ
- આચાર્ય મહારાજશ્રીનું પૂજન
- સદ્ગુરુઓશ્રીનું પૂજન
- હાલ બહુકોને ચક્ષોપવિત
- અવભૂથ સ્નાન / મંત્ર વિસર્જન

મું. ફરેણી (સ્વામિનારાયણ) ૩૬૦૩૭૦, કુલવાડી, તા. ધોરાજી, જિ. રાજકોટ (ગુજરાત) ફોન (૦૨૮૨૪) ૨૮૩૩૮૩, ૨૮૩૧૦૮

આગામી આયોજન :-

- ૨૮/૧૧ થી ૪/૧૨ શ્રીમદ્ ભાગવત કથા - વક્તા - પ.પૂ. સદ્ગુરુવર્ય શાસ્ત્રી શ્રી માધવપ્રિયદાસજી સ્વામી તથા પુરાણી શ્રી માધવજીવનદાસજી સ્વામી, સ્થળ - શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર, ભૂપેન્દ્ર રોડ, રાજકોટ.
- ૨ ડિસેમ્બર, શુક્રવાર રાજોપચાર પૂજન - શ્રી સ્વામિનારાયણ મંદિર, ભૂપેન્દ્ર રોડ, રાજકોટ
- ૪ ડિસેમ્બર, રવિવાર શ્રીહરિ જયંતી - નીલકંઠવર્ણી અભિષેક, રાજોપચાર પૂજન (સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલ, અમદાવાદ)
- ૬ ડિસેમ્બર, મંગળવાર સૃષ્ટિ સભા - શ્રી સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલ, છારોડી (સાંજે ૫:૩૦ કલાકે)
- ૧૦ ડિસેમ્બર, શનિવાર મોક્ષદા એકાદશી (ગીતા જયંતી) - રાત્રે કીર્તનભક્તિ, (સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલ, અમદાવાદ)
- ૧૬ થી ૧૮ ડિસેમ્બર ચંદ્રગ્રહણ - સ્પર્શ - (સાંજે) ૬:૧૫ કલાકે, મોક્ષ - (રાત્રે) ૮:૪૭ કલાકે.
- ૧૭ ડિસેમ્બર, શનિવાર આયુર્વેદ મહાબ્રહ્મણ યાત્રા - સદ્ગ્રંથ મહોત્સવ, શ્રી સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલ છારોડી અને અમદાવાદ
- ૨૧ ડિસેમ્બર, બુધવાર ધનુર્માસ પ્રારંભ - અમદાવાદ ગુરુકુલ ખાતે સવારે ૬:૩૦ થી ૭:૩૦ દરમિયાન વચનામૃત કથામંગલ અંતર્ગત પાર્ષદ શ્રી શામજી ભગત કથાવાર્તાનો લાભ આપશે તથા છારોડી ગુરુકુલ ખાતે સાંજે ૭:૦૦ થી ૮:૦૦ દરમિયાન શિક્ષાપત્રી ભાષ્ય અંતર્ગત શાસ્ત્રી કુંજવિહારીદાસજી સ્વામી અને શાસ્ત્રી શ્રુતિવલ્લભદાસજી સ્વામી કથાવાર્તાનો લાભ આપશે.
- ૨૫ ડિસેમ્બર, રવિવાર સફલા એકાદશી - રાત્રે કીર્તનભક્તિ, અમદાવાદ ગુરુકુલ ગુરુકુલ પરિવાર સ્નેહમિલન - શ્રી સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલ, છારોડી

‘દર્શનમ્’ વેદ વિદ્યાલય પ્રવેશ અંગે

દર્શનમ્ સંસ્કૃત મહાવિદ્યાલયમાં શુક્લ યજુર્વેદ શિક્ષા સાથે કોમ્પ્યુટર, અંગ્રેજી વિદ્યાભ્યાસના સરકારમાન્ય અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મેળવવા વિદ્યાર્થીઓ અને વાલીઓ સાથે રૂબરૂ મુલાકાત.

તારીખ :- ૧૮/૧૨/૨૦૧૧ (રવિવાર)

યોગ્યતા :- ઉંમર ૧૦ વર્ષ કે તેથી ઓછી

સંપર્ક :- દર્શનમ્ સંસ્કૃત મહાવિદ્યાલય,

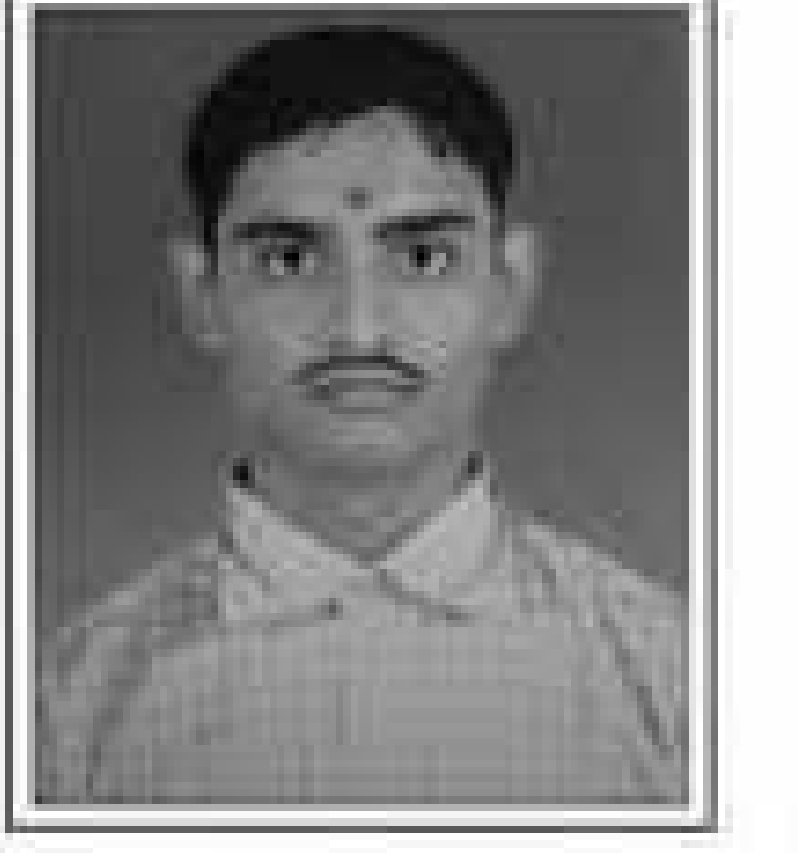
SGVP, છારોડી, અમદાવાદ.

ભાર્ગવભાઈ પંડ્યા-૯૮૭૯૯૨૧૭૨૭

શ્રદ્ધા સુમન

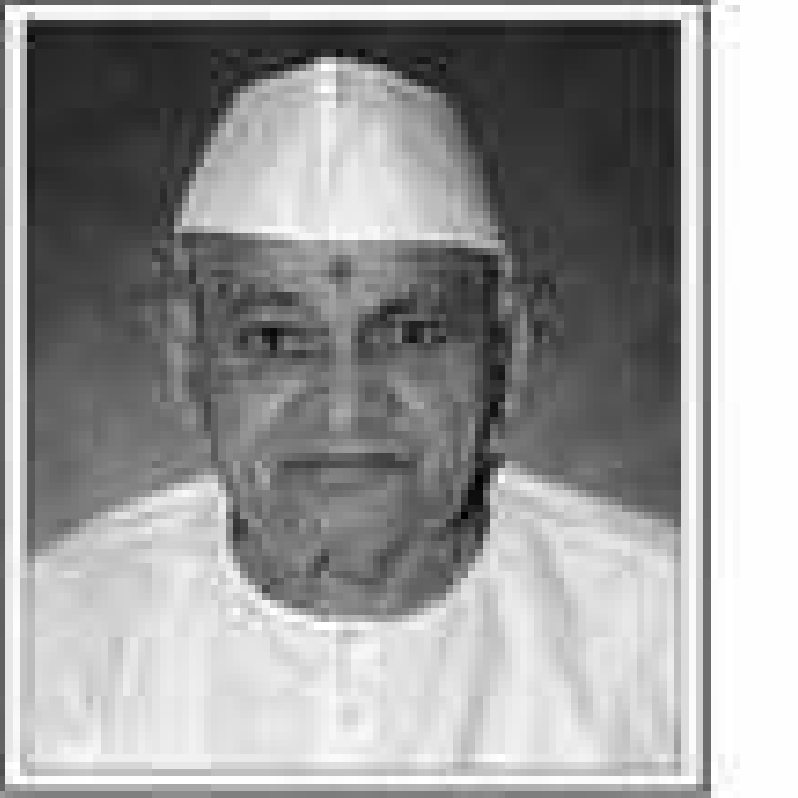
અ. નિ. ગોવિંદ ભલાભાઈ કારેસા (દ્રોણ વસાહત) :- શ્રી સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલ, મેમનગરના વિદ્યાર્થી શ્રી ગોવિંદ ભલાભાઈ તા. ૨૨/૧૦/૨૦૧૧ ના રોજ અક્ષરવાસી થયા છે. પ. ભ. કાળુભગતના ભાણેજ અને ગુરુકુલ પરિવારના લાડકવાયા શ્રી ગોવિંદને બાળપણથી જ ગુરુકુલમાં પ્રવેશ મળ્યો હતો. છેલ્લા આઠ મહિનાથી લાગુ પડેલી અસાધ્ય બિમારીને કારણે ૧૯ વર્ષની નાની ઉંમરે ગોવિંદ શ્રીજી મહારાજના ધામમાં પહોંચી ગયો છે. ધામમાં જવાના આગલા દિવસે જ પૂ. બાલકૃષ્ણદાસજી સ્વામી અને સંતોએ ગોવિંદના ઘેર ઠાકોરજી સહિત પધરામણી કરીને આશીર્વાદ સાથે પ્રસાદીનાં પુષ્પો અને તુલસીપત્ર, જળ વગેરે આપ્યાં હતાં. ઠાકોરજી અને સંતોના દર્શન બાદ એક જ દિવસમાં તેના અક્ષરવાસના સમાચાર મળતાં ગુરુકુલમાં સર્વે સંતોએ શ્રીજી મહારાજને પ્રાર્થના કરી હતી. પ. ભ. કાળુભગત, શ્રી ભલાભાઈ અને સર્વે પરિવારજનોને ગોવિંદના અક્ષરવાસનું દુઃખ સહન કરવાની શક્તિ અને ધીરજ મળી રહે એવી ભગવાન શ્રીહરિના ચરણોમાં પ્રાર્થના.

અ. નિ. સવિતાબેન દેવશીભાઈ જસાણી :- ઈટવાયા નિવાસી શ્રી દેવશીભાઈ શામજીભાઈ જસાણીના ધર્મપત્ની સવિતાબેન દેવશીભાઈ જસાણી તા. ૨૩/૧૦/૨૦૧૧ના રોજ પ્રભુસ્મરણ સાથે અક્ષરવાસી થયેલ છે. ભગવાન શ્રીહરિ તેમના સુપુત્રો શ્રી મનસુખભાઈ, શ્રી બાબુભાઈ અને શ્રી સુરેશભાઈને ધીરજ અર્પે તેવી પ્રભુ પાસે પ્રાર્થના.

શ્રી લાલજીભાઈ હરિભાઈ જાગાણી (ફાટસર) :- ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણનાં અનન્ય ઉપાસક, સંતોના કૃપાપાત્ર, સેવાભાવી પ.ભ. શ્રી લાલજીભાઈ હરિભાઈ જાગાણી (ગામ. ફાટસર) ૬૫ વર્ષની ઉંમરે તા. ૫/૧૧/૧૧નાં રોજ ભગવાનનાં દિવ્ય સાનિધ્યને પામ્યા છે. આ દિવ્યાત્માને ભગવાન શ્રીહરિ પોતાની મૂર્તિનું અખંડ સુખ અર્પે એ જ પ્રાર્થના. તેમના સુપુત્રો ડૉ. અશોક જાગાણી તથા વિપુલ જાગાણી પોતાના પિતાજીનો વારસો દીપાવે એવી ભગવદ્ ચરણોમાં પ્રાર્થના.

શ્રી હરદાસભાઈ કરશનભાઈ બારસિયા (ગુંદાસરા) :- પૂજ્ય ગુરુદેવ શાસ્ત્રીજી મહારાજ, પૂજ્ય શ્રી જોગી સ્વામી જેવા મહાન સંતોની કૃપાથી સત્સંગ અને ભજન-ભક્તિમાં અનન્ય નિષ્ઠાને પ્રાપ્ત કરેલા પ.ભ. શ્રી હરદાસભાઈ કરશનભાઈ બારસિયા, ૮૭ વર્ષની ઉંમરે, તા. ૫/૧૧/૧૧નાં રોજ મહારાજનાં દિવ્ય દર્શન કરીને તેમજ પરિવારજનોને મંગલ આશીર્વાદ આપીને ભગવાનનાં ચરણોમાં નિત્ય નિવાસ કરી ગયા છે. શ્રી સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલ, અમદાવાદ તથા રાજકોટ ખાતે યોજાયેલ શ્રદ્ધાંજલિ સભામાં પ. પૂ. સદ્ગુરુવર્ય શાસ્ત્રી શ્રી માધવપ્રિયદાસજી સ્વામી તથા સંતોએ મુક્તાત્માનાં ચરણોમાં ભાવાંજલિ અર્પણ કરી હતી.

દિવાળીબેન પ્રેમજીભાઈ પટેલ (હૈદરાબાદ) :- હૈદરાબાદ નિવાસી દિવાળીબેન પ્રેમજીભાઈ પટેલ ૯૫ વર્ષની ઉંમરે અક્ષરધામ સિધાવ્યા છે. આ પટેલ પરિવારની ગુરુકુલમાં અજોડ સેવાઓ રહી છે. સુપુત્રો શ્રી હરજીભાઈ, શ્રી જીવરામભાઈ, શ્રી શિવલાલભાઈ વગેરે પરિવારજનોને દુઃખદ પ્રસંગે ભગવાન શ્રીહરિ ધીરજ અર્પે તથા મુક્તાત્માને પોતાના ચરણોનું સુખ આપે તેવી શ્રીહરિના ચરણોમાં પ્રાર્થના.

લાલજીભાઈ જટાશંકરભાઈ પંડ્યા (કોટડી) :- દર્શનમ્ સંસ્કૃત મહાવિદ્યાલયમાં અભ્યાસ કરતા ઋષિકુમાર પંડ્યા યોગેશના દાદા લાલજીભાઈ ૮૭ વર્ષની ઉંમરે ભગવત્ ધામ પધાર્યા છે. આ પવિત્ર આત્માને ભગવાન પોતાના ચરણોનું સુખ આપે તથા જયેન્દ્રભાઈ, નિતીનભાઈ, રમેશભાઈ, ઉત્તમભાઈ આદી પરિવારજનોને ધીરજ અર્પે તેવી પ્રાર્થના.

*** ગુરુકુલમાં રસોઈ ***

..... અમદાવાદ ગુરુકુલ .....

★ જાદવજીભાઈ ગોવિંદભાઈ વરસાણી (કેરા), ★ બાબુભાઈ ગોરસિયા (ગાંધીનગર), ★ રવજીભાઈ વસાણી (અમદાવાદ), હસમુખભાઈ ચાવડા (અમદાવાદ), ★ માવજીભાઈ ખેતાભાઈ સાંખલા (અમદાવાદ)
★ મનજીભાઈ શામજીભાઈ વરસાણી (ભારાસર)

..... છારોડી ગુરુકુલ .....

★ મગનભાઈ મનજીભાઈ ભગત (મુંબઈ), ★ ભૂપેન્દ્રભાઈ રણછોડભાઈ પટેલ (કંડારી), ★ વલ્લભભાઈ પરસોત્તમભાઈ બાબરીયા (અમદાવાદ), ★ શ્રીમતિ ચંદાબેન રાજેશભાઈ જોષી (છારોડી)

ધન તેરસના દિવસે ચોપડા પૂજન.

દીવાળીના દિવસે અસકૂટ દર્શન

હરદાસબાપાની શ્રદ્ધાંજલિ સભા(રાજકોટ)માં પૂ. સંતો

ખડખડ ગામે નૂતન સ્કૂલનું ખાત મૂકુત

જાદુ સમ્રાટ કે. લાલનું સન્માન કરતા પૂજ્ય સ્વામીજી

જાદુગરોના સંમેલનનો ઉદ્ઘાટન સમારોહ

દશાષ્ટિ મહોત્સવનું ઉદ્ઘાટન કરતા પૂ. સંતો (ધ્રાંગધ્રા)

વડતાલમા યોજાયેલ સ્મૃતિ મહોત્વ પ્રસંગે વ્યાખ્યાનમાળામા પૂ. સ્વામીજી

હરિદ્વાર કથા પ્રસંગે યોજાયેલ પોથીયાત્રામાં ઉપસ્થિત સંતો તથા મહાનુંભાવો

હરિદ્વાર યોજાયેલ કથામાં પૂજ્ય સ્વામીજી સાથે યજમાન પરિવાર

ઋષિકેશમાં ગંગા સફાઈ અભિયાનમાં પૂ. સ્વામીજી તથા પૂ. મુનિજી

ગ્રંથરાજ શ્રી હરિચરિત્રામૃતસાગરનું ભવ્ય પૂજન કરતા સદ્ગુરુ સંતો- તીર્થધામ કુંડળ

“માતૃ સંસ્થાનું નિમંત્રણ”

સદ્ગુરુ વંદના મહોત્સવ ઉપક્રમે

ગુરુકુલ પરિવારનું સ્નેહ મિલન

આત્મીય ગુરુબંધુઓ, જય શ્રી સ્વામિનારાયણ.

ગુરુદેવ શાસ્ત્રીજી મહારાજ શ્રી ધર્મજીવનદાસજી સ્વામીએ પ્રવર્તાવેલ ગુરુકુલ પરંપરાના નાતે આપણે સૌ ભગવાન શ્રી સ્વામિનારાયણના સંબંધે પરિવાર તરીકે જોડાયેલા છીએ. પ્રેમમૂર્તિ પૂજ્યપાદ પુરાણી સ્વામી શ્રી પ્રેમપ્રકાશદાસજી સ્વામીએ આપણને પ્રેમથી સત્સંગના સંસ્કારોથી ભીંજવ્યા છે. અખંડ ભગવદ્ પરાયણ પૂજ્યપાદ શ્રી જોગી સ્વામીના કૃપા પ્રસાદથી આપણા જીવન ધન્યભાગી બન્યા છે. આ સંતવર્યોના ખોળે ઉછરેલા અને માતૃસંસ્થા ગુરુકુલના યોગમાં આવીને સુખ-સમૃદ્ધિ અને સત્સંગ-સંસ્કારોથી રંગાયેલા ગુરુકુલ પરિવારના સૌ સભ્યોનું સત્સંગ સભર સ્નેહમિલન પરમ પૂજ્ય સદ્ગુરુવર્ય શાસ્ત્રી શ્રી માધવપ્રિયદાસજી સ્વામી તથા સદ્ગુરુ સંતોના સાનિધ્યમાં તા. ૨૫/૧૨/૨૦૧૧ના રોજ રાખવામાં આવેલ છે, તો આવો આપણે સૌ સાથે મળી માતૃસંસ્થાને ખોળે દિવ્ય સંસ્મરણોને વાગોળીએ...

આપશ્રીને પરિવાર સહિત પધારી સ્નેહમિલનમાં સહભાગી થવા માતૃસંસ્થા વતી હાર્દિક નિમંત્રણ પાઠવું છું.

- લી. પુરાણી બાલકૃષ્ણદાસના હેતુપૂર્વક જય સ્વામિનારાયણ.

- નોંધ:- (૧) તા. ૨૫/૧૨/૨૦૧૧, રવિવારના રોજ સવારે ૮:૦૦ થી સાંજે ૮:૦૦ કલાકે
(૨) બહાર ગામથી આવનારા પરિવારજનો માટે ઉતારાની વ્યવસ્થા રાખવામાં આવશે.

-: શુભ સ્થળ :-

શ્રી સ્વામિનારાયણ ગુરુકુલ વિશ્વવિદ્યા પ્રતિષ્ઠાનમ્ (SGVP), છારોડી, અમદાવાદ, સંપર્ક : ૯૮૨૫૨૧૦૦૩૮/૯૯